

Paris Komünü üzerine - V. İ. Lenin

Yığınların devrimci hareketinde Marx, dünya proleter devriminde ileriye doğru kesin bir adım, yüzlerce programdan çok daha önemli gerçek bir ilerleme görüyordu.

s.12

Kadınların öfkesi sokaklarda!

Direniş alanlarında gerçekleşen 8 Mart'lar ve direnişlerin eylem alanlarına da taşınması, 8 Mart'ın gerçek sahipleri olan kadın işçilerin daha fazla öne çıkmasını sağladı.

s.3

Sosyalist
Siyasal Gazete

Sayı: 2021 Özel / 11
19 Mart 2021

Kızıl Bayrak

www.kizilbayrak48.net

Newroz'dan 1 Mayıs'a...

Sokağa, eyleme, mücadeleyi büyütmeye!

4

Dışarıda uşaklık manevraları, içeride yalan rüzgarları

Yüzsüzce "insan hakları"ndan dem vuran gerici-faşist iktidar, tam da bu aynı günlerde HDP'yi kapatmayı gündeme getiriyor.

8

Hendek'teki işçi katillerinden yalan, itiraf, riyakarlık...

Patlamanın "cinayet" olduğunu gözler önüne seren duruşmada sorumluluğu birbirlerinin üzerine atan sanıkların yalanlarına ve itiraflarına tanık olundu.

20

NATO'nun meşruiyet arayışı ve 2030 stratejisi

Strateji belgesi, hızla yükselmekte olan toplumsal mücadelelere ve mazlum halkların isyanlarına karşı bir savaş ilanındır.

Komün dersleri - V. İ. Lenin

s.15

50. yılında 12 Mart ve '71 devrimci hareketi - A. Engin Yılmaz

s.19

Newroz'dan 1 Mayıs'a...

Sokağa, eyleme, mücadeleyi büyütme!

8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü eylemleri ile birlikte bahar dönemine girildi. 8 Mart, dünyada ve Türkiye'de yaygın ve kitlesel eylemlere konu oldu.

Türkiye'de birçok kentte sokaklara inen binlerce kadın baskıya, çifte sömürüye, kendilerini hedef alan şiddete ve cinsel saldırılara karşı taleplerini dile getirdi. Eylemlerin yaygınlığının yanı sıra İstanbul, İzmir vb. kentlerde kitlesel katılımlara sahne olması, kadın hareketinin tüm dinamizmini koruduğunu gözler önüne serdi.

Şimdi toplumsal mücadele güçlerini Newroz'dan 1 Mayıs'a uzanan önemli ve hareketli bir dönem bekliyor. Yaklaşık bir buçuk aylık bu dönemde, sermayenin çok yönlü saldırılarına ve AKP-MHP iktidarının zorbalığına karşı mücadeleyi büyütme temel bir sorumluluk olarak öne çıkıyor.

Sürecin ilk halkası olan Newroz, önden duyurulan program kapsamında bir dizi ilde eylem ve etkinliklere konu olacak. Kimi Kürt illerinde şimdiden başlayan Newroz kutlamalarının ve eylemlerinin, özellikle Diyarbakır, Van, İstanbul ve İzmir gibi kentlerde pandemi koşullarına rağmen kitlesel geçmesi bekleniyor.

2021 Newroz'unun temel gündemlerini ise doğal olarak Kürt halkını, hareketini ve toplumsal mücadele güçlerini hedef alan baskı ve zorbalığın yanı sıra, sermaye devletinin Rojava ve Güney Kürdistan'a dönük saldırıları oluşturuyor. Son günlerde HDP'yi ve HDP milletvekillerini hedef alan saldırılar ise bu yılki Newroz'un önemini bir kat daha arttırmış bulunuyor. Zira, söz konusu güncel saldırılara en anlamlı yanıt güçlü, yaygın ve kitlesel geçecek olan Newrozlar olacaktır.

Bunlara ek olarak, baskı ve şiddete karşı öfke biriktiren kadınların, geleceği ve özgürlükleri elinden alınmak istenen gençlerin ve diğer ezilen-sömürülen kesimlerin talep ve özlemleri ile birlikte Newroz alanlarında yer alması, Newroz eylemlerini güçlendirecek, gerek Kürt illerinde gerekse İstanbul ve İzmir gibi büyük kentlerde 2021 Newroz'unu serma-

ye devletinin kapsamlı saldırılarına karşı birleşik-kitlesel bir direniş günü olarak örgütlenmesinin imkanlarını arttıracaktır.

1 MAYIS KAPSAMLI SALDIRILAR EŞLİĞİNDE KARŞILANIYOR

Bahar döneminin doruk noktası ise her yıl olduğu gibi bu yıl da 1 Mayıs olacaktır.

1 Mayıs, geçtiğimiz yıl pandemi gerekçesiyle yasaklanmış ve bu nedenle kitlesel mitingler gerçekleştirilememiştir. Fakat, işçi sınıfının en ileri kesimleri ve devrimci-ilerici güçler yasağa rağmen kent merkezlerinde ve sanayi havzalarında bir haftaya yayılan fiili eylemler ve çeşitli etkinliklerle 1 Mayıs sürecini örgütlemişlerdir.

Aradan geçen bir yıl içerisinde işçi sınıfı ve emekçilere dönük saldırılar katmerlenerek devam etti. Zira, 2020 yılında krizin çok yönlü faturasının yanı sıra pandeminin yükü de bütünüyle emekçilerin omuzlarına bindirildi. Bir yandan salgın tehdidi öte yandan işsizlik ve açlık kıskacında bırakılan işçi sınıfı, bu aynı dönem içerisinde büyük hak kayıpları yaşadı.

Salgını fırsata çeviren sermaye düzeni ise yıllardır işçi sınıfına dayattığı saldırıları bir bir hayata geçirdi. Kısa çalışma ödeneği, ücretsiz izin vb. uygulamalardan sonuna kadar faydalanan, türlü teşvikler alan ve fonları yağmalayan kapitalistler, pandemi koşullarında hedefledikleri büyümeyi gerçekleştiremeseler de kârlarını korumayı başardılar. Kapitalistlerin tersine, pandeminin vurduğu ekonominin ek yüklerini de sırtlanan emekçilerin beli ise bir kat daha büküldü. Aynı dönem içerisinde emekçilerin gelirleri reel olarak düştü, çalışma koşulları ağırlaştı, hayat pahalılığı arttı ve tüm bunlara bağlı olarak yoksulluk ve açlık daha da derinleşti. İşsizlik ise gelinen süreçte devasa boyutlara ulaşmış bulunuyor.

2021 1 Mayıs'ını yeni bir saldırı fırsatıyla karşıyoruz. Başta ücretsiz izin ve Kod-29 olmak üzere, sermayedarlar lehine tazminatsız işten atmaların önünü açan uygulamalar bu saldırıların başını

çekiyor. Bunun yanında, geçtiğimiz haftalarda ilan edilen "ekonomik reform" paketinin içerisinde yeni saldırı başlıklarının olduğundan kuşku duymamak gerekiyor. Henüz ayrıntıları kamuoyuyla paylaşılmasa da, paketin içerisinde işçi ve emekçilerin kıdem tazminatı vb. haklarını gasp etmeye dönük başlıkların yer aldığı biliniyor.

Ek olarak, söz konusu saldırı paketinde "yeni nesil çalışma yöntemleri" olarak tanımlanan başlık altında işçi sınıfına dayatılması öngörülen "yeni" çalışma koşullarının da işareti verilmiş durumda. Bu bağlamda "yeni nesil çalışma yöntemlerinin yaygınlaştırılacağı" vurgulanırken "uzaktan çalışma" mevzuatının, yeni iş modellerine uyum sağlayacak şekilde revize edileceği belirtiliyor.

Ayrıca "kısmi süreli çalışanların hafta tatili, yıllık ücretli izni hak etme süresi ve kıdem tazminatına hak kazanma sürelerinin yasada açıkça belirtilmesine yönelik düzenleme yapılacağı" da vurgulanıyor. Özetle, kısa çalışma, uzaktan çalışma vb. uygulamaların yaygınlaşacağı, belirli süreli çalışma sözleşmesinin rutinleştirilerek kıdem hakkının fiili olarak ortadan kaldırılacağı bir döneme giriliyor.

HAKLAR, ÖZGÜRLÜKLER VE GELECEK MÜCADELESİNİ BÜYÜTELİM!

Özetle, 2021 baharına işçiler, emekçiler, ezilen Kürt halkı ve diğer kesimler iktisadi, siyasi ve sosyal açıdan çok yönlü saldırılar eşliğinde girmiş bulunuyor. Bu tablo karşısında, bahar dönemini sermaye düzenine karşı biriken öfke ve tepkiyi açığa çıkarmanın vesilesi haline getirmek her zamankinden çok daha yakıcı bir görev olarak öne çıkıyor.

Bu görevi yerine getirmenin ve saldırıları püskürtmenin yolu ise haklar, özgürlükler ve gelecek mücadelesini büyütme, başta işçi sınıfı hareketi olmak üzere toplumsal mücadele dinamiklerini güçlendirmekten ve ortak bir eksenle birleştirerek sermayenin karşısına birleşik bir güç olarak çıkarmaktan geçiyor.

2021 baharına işçiler, emekçiler, ezilen Kürt halkı ve diğer kesimler iktisadi, siyasi ve sosyal açıdan çok yönlü saldırılar eşliğinde girmiş bulunuyor. Bu tablo karşısında, bahar dönemini sermaye düzenine karşı biriken öfke ve tepkiyi açığa çıkarmanın vesilesi haline getirmek her zamankinden çok daha yakıcı bir görev olarak öne çıkıyor.

8 Mart 2021...

Kadınların öfkesi sokaklarda ve direniş alanlarında!

8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü'nde dünyanın dört bir yanında kadınlar, pandemiyi ağırlaştırdığı sorunlar ile birlikte baskı, şiddet ve eşitsizliklere karşı alanlara çıktılar. Türkiye'de ve dünyada 8 Mart, yaygın, kitlesel ve coşkulu eylemlere tanıklık etti. Kadınlar sokaklarda, meydanlarda, direniş alanlarında seslerini yükselttiler, taleplerini haykırdılar.

BOĞAZIÇI EYLEMLERİNİN RUHU VE COŞKUSU 8 MART'TA...

Ülkemizde pandemiyi fırsata çevrilmesiyle, emekçilerin çalışma ve yaşam koşulları daha da ağırlaştırıldı. Güvençesiz ve esnek çalışma yaygınlaştırıldı. Ücretsiz izinler, Kod 29 adı altında keyfi işten çıkarmalar, kısa çalışma ve ücret gaspları ile kölelik zincirleri daha da kalınlaştırıldı. Eğitim ve sağlık hakkına erişim iyice güçleşirken, kadınların kazanılmış hakları tırpanlandı. Pandemiyi yarattığı atmosferde artan kadına yönelik şiddete davetiye çıkartan adımlar atıldı.

Salgını yönetemeyen, derinleşen çok yönlü krizi aşma imkanlarından yoksun olan AKP-MHP iktidarı, her türlü muhalefeti baskı ve terörle sindirmeye çalışıyor. Bunun son örneklerinden biri Boğaziçi Üniversitesi'ne kayyum rektör atanmasına karşı gençliğinin gerçekleştirdiği eylemlerde yaşandı. Toplumsal muhalefet güçlerinin de desteğiyle gerçekleşen eylemler gözaltı ve tutuklama terörüyle karşılandı ve LGBT üzerinden yöneltilen saldırıyla hareketin meşruluğu zedelenmeye çalışıldı.

Gençlik eylemlerinde bugün için bir durulma yaşansa da, Boğaziçi eylemlerinin coşkusu ve ruhu 8 Mart'a taşındı. Boğaziçi eylemlerinde gözaltına alınarak ev hapsi verilen kadınların elektronik kelepçelerini gece yürüyüşünde kırıp atmaları, baskı ve yasakların tanınmadığının simgesel ifadesi olduğu kadar, süreçler arasındaki bağı göstermesi açısından da önemliydi.

YAYGIN, KİTLESEL VE COŞKULU EYLEMLER...

8 Mart, pandemiyi ve krizin tüm yönünün başta kadınlar olmak üzere tüm ezilenlere çıkartılmasına karşı biriken öfkenin ortaya konulduğu bir gün oldu.

Gerçekleşen eylemlerde, pandemiyi ağırlaştırdığı sorunların yanı sıra esnek ve güvencesiz çalışmanın yaygınlaşmasına, artan kadın cinayetleri ve şiddete, İstanbul Sözleşmesi'nden çekilmek istenmesi başta olmak üzere AKP iktidarının izlediği politikalara tepkiler öne çıktı.

Pek çok kent ve ilçede kadınlar eylem, etkinlik, sosyal medya programları, konferans, yürüyüş, forumlarda biraraya geldiler. Pandemi koşullarının yarattığı engelleyici faktörlere rağmen alanlara çıkarak taleplerini haykırdılar. Özellikle, ağırlıklı kadınların yer aldığı işçi direnişleri 8 Mart'a rengini verdi.

8 MART'TA DA DEVLET TERÖRÜ

8 Mart'ta da devlet terörü devam etti. Dinci-faşist iktidar, önemli bir dinamik haline gelmiş bulunan kadın hareketinin meşruluğunu zayıflatmak amacıyla, kadın eylemlerinde LGBT+ bireyleri hedef adı. LGBT pankartları, flamaları ve dövizlerine, hatta renkli şemsiyelere el konuldu. Kadıköy eyleminde gözaltına alınan LGBT+ bireylere ev hapsi verildi. LGBT+'lerin, AKP iktidarının cinsiyete dayalı ayrımcı ve ötekileştirici politikalarının sonucu daha da politikleşmesi ve toplumsal muhalefet güçlerinin yanında konumlanması, iktidarın saldırganlığını daha da artırdı.

Her yıl gerçekleşen feminist gece yürüyüşü bu yıl da baskı ve engellerle karşı karşıya kaldı. Tüm yollar kapatılarak kadınların Taksim buluşması engellenmek istendi. Baskı ve yasaklara rağmen binlerce kadının buluşması engellenemedi. Yürüyüş sonrası gerçekleşen ev baskınlarıyla onlarca kadının gözaltına alınması ise, kadınların öfkesini daha da büyüttü.

KADIN İŞÇİLERİN TALEPLERİ ÖNE ÇIKTI

8 Mart sınıfsal özünden kopartılarak "kadınlar günü"ne indirgenmek istense de, bu yıl kadın işçilerin taleplerinin daha fazla öne çıktığı söylenebilir. Bunda, pandemi ve krizle birlikte kadın işçilerin sorunlarının artarak derinleşmesi, hak gasplarına karşı kadın işçilerin de yer aldığı işçi direnişleri önemli bir rol oynadı.

İşçi sınıfının ve kadın işçilerin sorunları her geçen gün ağırlaşıyor, Kod 29 adı altında işten atmalar kapitalistlerin elinde bir sopa olmaya devam ediyor. Bu saldırılar kadın işçileri çok yönlü etkilerken, on binler hatta yüz binlerce üyeye sahip konfederasyonlar, 8 Mart'ta da kollarını kıpırdatmadılar, göstermelik açıklamalarla yetindiler.

Bu 8 Mart'ta da bazı ilerici güçlerin yer aldığı sendikaların bünyelerinde 8 Mart'lar gündemleştirildi ve fabrika içi eylemler gerçekleştirildi. Bu eylemler ve kadın işçilerin somut taleplerinin gündemleştirilmesi anlamlı olmakla birlikte, taleplerin "özel günler"de işlenmesi ve sistematik bir mücadeleye konu edilme-lesi zaafiyeti sürüyor.

Kamu alanında ise özellikle sağlık emekçilerinin 8 Mart'ı yaygın bir şekilde kutlamaları dikkat çekti. Pandemiyi ağır yükünü göğüslemekle karşı karşıya kalan sağlık emekçileri, pek çok hastanede eylem ve etkinlikler gerçekleştirerek taleplerini ortaya koydular.

Bunların yanı sıra, 8 Mart eylem ve etkinlikleri, son süreçte hak gasplarına karşı mücadeleyi yükselten bağımsız mücadeleci sendikalar tarafından gündemleştirildi. Sinbo, SML Etiket, Migros ve CPS Otomotiv'de kadın işçilerin direnişi

8 Mart'a damgasını vurdu. Direniş alanlarında gerçekleşen 8 Mart etkinlikleri, bu direnişlerin eylem alanlarına da taşınması, 8 Mart'ın gerçek sahipleri olan kadın işçilerin bu süreçte daha fazla öne çıkmasını sağladı.

SINBO FABRİKASI ÖNÜNDE YAKILAN ATEŞ

DEV TEKSTİL üyesi SML Etiket direnişçisi kadınlar ile TOMİS üyesi Sinbo direnişçisinin çağrısıyla Sinbo fabrikası önünde gerçekleşen 8 Mart etkinliği, bu mücadele gününün devrimci özüne uygun kutlanması açısından anlamlıydı.

Pandemi fırsatçısı kapitalistlerin saldırılarına karşı haklarını ve geleceklerini savunan işçilerin bir dizi kentte ve farklı sektörlerde gerçekleştirdikleri mevzi direnişler sürüyor. Bu direniş odakları, sınıf hareketinin seyrinin değiştirilmesi açısından büyük bir önem taşıyor. Bu direnişlerde kadın işçiler özel bir yer tutarken, SML Etiket ve Sinbo'da olduğu gibi, direnişler bizzat kadın işçiler tarafından sürdürülüyor.

Emekçi Kadınlar Günü'nü direnişle karşılayan SML Etiket ve Sinbo direnişçileri, direniş alanında etkinlik gerçekleştirdiler. 8 Mart'ın tarihsel ve sınıfsal özüne uygun bir içerikle ve toplumsal muhalefeti, ilerici ve devrimci güçleri birleştirme hedefiyle gerçekleştirilen bu etkinlik önemli bir yerde duruyor.

8 MART'IN GÖSTERDİKLERİ...

Pandemi fırsata çevrilerek her türlü hakkın gasp edilmek istendiği, toplumsal muhalefeti sindirmek için baskı ve terörün tırmandırıldığı bir süreçte gerçekleşen kitlesel, coşkulu ve yaygın eylemler, kadın hareketinin halen en önemli toplumsal mücadele dinamiklerinden biri olduğunu göstermektedir. Halihazırda harekete feministlerin önderlik ediyor olması ise önemli bir zayıflık alanıdır. Direnişçi kadın işçiler bu hareket içinde henüz sınırlı bir oynayabilmektedir. 2021 8 Mart'ı, kadın hareketinin sağlıklı bir gelişme çizgisine oturması ve doğru hedeflere yönelebilmesi için, sınıf hareketi/proleter kadın hareketinin gelişmesine duyulan ihtiyacı bir kez daha ortaya koymuştur.

“Reform yılı” üzerine...

Dışarıda uşaklık manevraları, içeride yalan rüzgarları

AKP-MHP iktidarının başı Erdoğan tarafından açıklanan ısmarlama “İnsan Hakları Eylem Planı”nın ülke içerisinde olduğu kadar dışarda da ciddi bir yankısı olmadı. Yandaş-besleme medya üzerinden kuru gürültüyle yapılan ilan karşılıksız kalması nedensiz değil elbette. Bu ilanın yapıldığı dönemin icraatları ortadaki riyakarlığı ve samimiysizliği ziya-desiyle gözler önüne seriyor.

Yüzsüzce “insan hakları”ndan dem vuran gerici-faşist iktidar, tam da bu aynı günlerde HDP’yi kapatmayı gündeme getiriyor. Milletvekillerine yönelik felekelerle Kürt halkının iradesini bir kez daha ayaklar altına alıyor. Üniversitelere kayyum atamayı sıradan hale getiriyor. Muhafız gazetecileri tutuklamakla yetinmiyor, bir de üstlerine faşist çetelerini salıyor. Kadın cinayetlerinin günlük vakalar haline geldiği koşullarda, 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü’nde sokaklara çıkan kadınların eylemlerine saldırıyor, kadınları gözaltılarla sindirmeye çalışıyor. Yoksulluk ve açlıktan dolayı insanların intihar ettiği bir ülkede işçilerin grev ve direniş eylemlerine polis ve firmaların korumaları tarafından saldırılar gerçekleştiriliyor. Sendikalaşmaya çalışan işçilerin Kod 29’la işten atılması yaygınlaşıyor. Kayyum dekana karşı çıktıkları için öğrenciler tutuklanabiliyor. AKP-MHP dışında kalan düzen partileri de dahil her kesimin her türlü toplantısı, basın açıklaması vb. gibi etkinlikleri yasaklanıyor. Barolar Birliği’nin kongre yapmasının bile yasaklandığı siyasal bir atmosfer söz konusu. Bu tabloda AB’nin parasıyla hazırlanan “İnsan Hakları Eylem Planı”nın AKP-MHP şeflerinin elinde patlaması kaçınılmazdı.

19 yıldır iktidarda olan AKP şefi 2021 yılını ‘reform yılı’ ilan etti. Üç asra yakın bir zaman önce ilan edilen İnsan Hakları Beyannamesi’nin kötü bir kopyası olan “İnsan Hakları Eylem Planı”nı, emperyalist sermayeye yeni güvenceler verilerek sıcak para girişini sağlamayı amaçlayan “ekonomi reformu” paketi tamamlayacak.

Hatırlanacağı üzere ‘70’li yılların sonunda Demirel’in başbakanlığındaki Milliyetçi Cephe (AP, MSP, MHP), Demirel’in deyimiyle “70 sente muhtaç olan” kapitalist ekonominin çarklarını döndürmek için sonu 24 Ocak kararlarına çıkan

bir sürecin yolunu döşedi. İşçi sınıfının sendikal örgütlenme ve grevleri, halk hareketleri, gençliğin anti-faşist mücadelesi ve özerk-demokratik üniversite eylemleri faşist saldırıların hedefi yapıldı. Ülke tam bir kaosa sürüklenerek, 12 Eylül askeri faşist darbesinin koşulları olgunlaştırıldı. Şimdi de AKP-MHP rejimi “70 sente muhtaç” hale gelen yolsuzluk ekonomisine “İnsan Hakları Eylem Planı” ve “ekonomi reformları”yla dış kaynak yaratıp, kendi faşist darbesini tahkim etmeye çalışıyor.

ABD ve AB emperyalistleri tarafından “Büyük Orta Doğu Projesi”nin eş başkanlığı göreviyle iktidara taşınan AKP gerici, NATO güçleri tarafından bölgeyi yeniden dizayn etme savaşlarında aktif rol üstlendi. Komşu ülkelerin yağmalanmasından nemalanma hayalleri peşinde koştu. 2015 yılında Rusya’nın bölgeye giriş yapması ve Trump’ın Batı emperyalist blokunda yarattığı yarılmayı ise bölgesel güç olarak öne çıkmasının fırsatı olarak değerlendirdi. AKP iktidarı o süreçte diğer İhvanlılarla birlikte bölgede ABD emperyalizminin tercih edeceği güç olmayı umuyordu fakat işler umduğu gibi gitmedi. Suriye topraklarının işgali ve Libya’daki askeri müdahalelerde Körfez devletleri ve Mısır’la karşı karşıya geldi. AKP-MHP rejimi, Trump’ın AB’yle uyumsuz politikalarını da fırsat olarak değerlendirdi.

AB karşıtı söylemlere yönelerek, bölgede saldırgan militarist politikaların taşıyıcısı ve savaş kışkırtıcısı bir odak olarak sivrildi.

Şimdilerde hesaplar sarpa sarmaya başladı. ABD’de başkanlık koltuğuna oturan Biden, ABD dış politikasını önceki klasik stratejiye oturtmaya çalışıyor. ABD emperyalizminin asıl ve büyük rakip güçler olarak gördüğü Çin ve Rusya’ya karşı etkin ve caydırıcı olabilmesinin yolunun AB emperyalistlerinin desteğinden geçtiğini değerlendiriyor. ABD’nin bu çerçevede geleneksel “ortaklarıyla” birlikte hareket etmeye yönelmesi AKP-MHP iktidarını bir anda boşa düşürmüş görünüyor.

BİDEN’DAN TELEFON BEKLERKEN...

ABD ve AB’nin koordineli olarak ortak hareket edeceklerini beyan etmeleri, keza karşılıklı olarak uygulanan cezai tarifelerin geçici olarak askıya alınması konusunda anlaşmaları Türkiye gibi devletlerin manevra alanlarını iyice daralttı. “Diplomasi masasına geri dönen ABD emperyalizmi”, yeniden “insan hakları, demokrasi ve temel haklar” sopasını sallıyor. AB’nin büyük emperyalist güçlerinin de desteğiyle bazı NATO üyelerini ve diğer küçük müttefik devletleri hizaya

girmeye zorluyor. Örneğin Suudi krallığının veliahdını Kaşıkçı cinayetinin emrini vermekle itham ediyor. Saray rejimine AB’nin finanse ettiği “İnsan Hakları Eylem Planı”nı hazırlatıyor. İnsan hakları ihlali üzerinden sıkıştırdığı Mısır’ın darbeci generaline sınırlarına çekilmesini hatırlatıyor vb.

Biden yönetimin önceliklerine göre pozisyon almaya çalışan Türk sermaye devleti ve AKP şefi Erdoğan, içerde ekonomi reformu ve “insan hakları” eylem planıyla eş zamanlı olarak Mısır ve Körfez devletleriyle ‘normalleşme’ adımları atmaya yöneliyor. Bunu AB’ye olan bağlılığın yeniden teyit edilmesi tamamlıyor.

AKP şefi Erdoğan’ın bu süreçteki bir diğer adımı da, Fransa Cumhurbaşkanı Emmanuel Macron ve Almanya Başbakanı Merkel’le video konferans görüşmeleri gerçekleştirmesiydi. Her iki görüşme sonrasında, “Güçlü NATO müttefikleri olarak Avrupa’dan Kafkaslara, Ortadoğu’ya ve Afrika’ya uzanan geniş coğrafyada güvenlik, istikrar ve barış çabalarına önemli katkılar sağlayabiliriz. Ülkelerimizi, vatandaşlarımızın can ve mal emniyetini tehdit eden terör örgütleriyle mücadelede de ortaklaşa atabileceğimiz adımlar gibi...” türünden açıklamalar yapıldı. Erdoğan iflas eden ekonominin ölümüne ihtiyaç duyduğu döviz girdisi-

nin sağlanması için, görüşmede Merkel'e "nisan ayında turizmin engelsiz ve güvenli biçimde başlayacağına inandığını" söyleyerek yaltaklandı. En çok Suriyeliyi Türkiye'nin barındırdığını dile getiren Erdoğan, Türkiye ile AB arasında 18 Mart 2016'da yapılan ve göçmenlerin Avrupa'ya geçişlerini engellemeyi amaçlayan "Göçmen Mutabakatı"nın yenilenmesini de istedi. Haliyle sınır bekçiliğine karşılık olarak ödenmesi gereken 6 milyar euronun yükseltilecek ödenmesini, daha önceleri yaptığı aksine sesini yükseltmeden, bir nevi yalvarma tonunda hatırlattı. Almanya Başbakanı Merkel ile düzenli temas ve diyalogun devamına büyük önem verdiğini eklemeyi de ihmal etmedi.

AKP iktidarının dönemin ruhuna uygun çark edişleri bunlarla bitmiyor. Erdoğan'ın sözcüsü İbrahim Kalın, Mısır'la kriz içerisinde olan ilişkiler hakkında yaptığı açıklamada, duyanın inanmakta zorlanacağı şeyler söyledi: "Mısır'la Doğu Akdeniz, Libya ve dünyanın unutmaması gibi görüldüğü Filistin meselesinde iş birliği yapmak istiyor ve ikili ilişkilerimizi görüşmek istiyoruz. ... Mısır, halen Arap dünyasının beyni ve kalbi. Bazı ekonomik ve güvenlik sorunları var, biz bunu gayet iyi anlıyoruz. İki ülkenin birbirleriyle konuşması, ikili ve bölgesel ilişkilerimizi geliştirebilir. Bu, aynı şekilde diğer dört Körfez ülkesi için de geçerli. Bizim hiçbir Arap ülkesiyle aşılamayacak sorunumuz yok. Mısır ve diğer Körfez ülkeleriyle bölgesel barış ve istikrar için yeni bir sayfa açılabilir."

Bu sözler, esasen emperyalist merkezilere, başta da ABD'ye bir mesaj niteliğindedir ve Körfez krallıklarının da dahil olduğu İsrail merkezli savaş odağına katılma isteğinin bayanıdır. İsrail'de 23 Mart tarihinde yapılacak erken seçimlerde Netanyahu'nun muhtemelen başbakanlık koltuğunu kaybetmesi, Saray ve avanesinin İsrail önderliğinde kurulan savaş odağına katılmasında işleri kolaylaştırıp hızlandıracığa benziyor. Türk sermaye devletinin egemenleri tarafından da çoktandır bu doğrultuda açıklamalar yapılıyor.

Bu manevralar, AKP-MHP gericiğinin Batılı emperyalist kamptaki "değişim"e ayak uydurma çırpınılarından başka bir anlam taşımıyorlar. Gerici-faşist iktidarın tek derdi dış politikadaki çöküntünün etkilerini yumuşatarak, alarm zilleri çalıp duran kapitalist ekonomi çarkının dönmesini sağlamaktır. Etki yumuşatma hamleleri olarak da ister istemez "reform"lardan dem vuruluyor. Yoksa, AKP şefinin dilinde "insan hakları" gibi söylemlerin nasıl bir tıslama olduğunu dünya alem ziyadesiyle biliyor.

Suudi Arabistan'la kirli anlaşma

Türk devleti ile şeriatçı Suudi rejimi, Suriye'nin yıkılıp yıkılmasında suç ortaklığı yaptılar. Cihatçı terör örgütlerini birlikte desteklediler. Suriye'nin yaşadığı trajedinin yaratılmasında uyum içinde çalıştılar. İki Amerikancı rejim birbirine o kadar yaklaştı ki, Suudi kralı öldüğünde AKP şefi Erdoğan üç günlük "ulusal yas" ilan etmişti.

Suriye'ye karşı saldırıya geçtiklerinde amaçları Şam'da dinci-Amerikancı bir rejim kurmaktı. Bu, aynı zamanda ABD ile siyonist İsrail'in de beklentisiydi. Başarısızlığa uğrayınca ortaklık bozuldu. Suçlu rejimlerin üçüncü ayağını oluşturan Katar AKP-MHP rejimine angaje olurken, Suudi Arabistan'la da gerilim yaşamaya başladı. Katar emiri ile rejimini himaye etmek için Türk ordusunu harekete geçiren Erdoğan'ın Suudilerle kurduğu ilişkiler de kopma noktasına geldi.

Halklara karşı ağır suçlar işleyen bu üç Amerikancı rejim son günlerde yeniden yakınlaşmaya başladı. Katar ile Suudi Arabistan Washington'dan gelen direktifle kucaklaşınca, AKP-MHP rejiminin Suudi kralı ile anlaşmasının kapıları da aralandı. Anlaşıldığı kadarıyla Katar emiri "arabuluculuk" yaparak iki devletin arasını bulmak için çaba harcıyor. Bazı veriler söz konusu devletlerin arasında kirli işbirliğinin başladığına işaret ediyor. Özellikle Türkiye'nin Suudilere önemli miktarda silah satması taraflar arasındaki yakınlaşmanın kirli zeminine işaret ediyor.

Suudi Arabistan 2015'ten beri Yemen halkını katletmek için silahlara on milyarlarca dolar harcadı. Biden yönetimi Yemen'e karşı kullanılan silahların satışını durduğunu ilan edince, Türkiye harekete geçerek Suudilere silahlarını sundu. Görünen o ki, "AKP-MHP rejimi-Suudi Arabistan barışı", Yemen halkının katledilmesi için kullanılan silahlar üzerine inşa edilmeye başladı.

TÜRKİYE'NİN İHA'LARI YEMEN HALKINA KARŞI KULLANILYOR

6 yıldan beri Yemen'i havadan bombalayan Suudi rejimi, bu ülke halkı şahsında insanlığa karşı ağır suçlar işledi. Katliamı yıllarca seyreden Birleşmiş Milletler, nihayet geçen aylarda Suudilerin insanlığa karşı savaş suçları işlediğini kayıt altına alan raporu dünyaya duyur-

muş, ancak ABD kuklası krala karşı herhangi bir yaptırım kararı almamıştı.

Joe Biden yönetiminin Yemen'de kullanılan silahları satmayacağını ilan etmesi, şeriatçı rejimi yeni arayışlara yönlendirdi. Yaşadığı hezimetini kabulmeyen Suudi kralı, savaşı sürdürmek için Türkiye'den yaptığı silah alımını artırıyor. Suudi pazarına girmek için sırada bekleyen başkaları olsa da İHA-SİHA satışlarını ilk gerçekleştiren Türkiye oldu.

AKP-MHP rejiminin kirli elleri daha önce de Yemen'i karıştırıyordu. Örneğin Yemen'deki Hizbi İslah (Reformcu Parti) adlı İhvacı gruba insansız hava araçları verildiğine dair haberler, son dönemde Arap medyasında yer almaya başladı. Yemen Silahlı Kuvvetler sözcüsü ise geçen hafta Türk imalatı bir İHA düşürdüklerini açıklamıştı. Yani Yemen'deki yıkımda artık dinci-faşist rejimin de suç ortaklığı var. Hedefledikleri anlaşmayı Suudi kralıyla yapabilirlerse, savaşa doğrudan dahil olacaklar.

SUUDİ REJİMİYLE ANLAŞMA ÇABALARI YOĞUNLAŞTIRILDI

Suudilerle anlaşma yapmak için müritlerini seferber eden Tayyip Erdoğan hem silah satmak hem Yemen'e doğrudan müdahale etmek için zemin hazırlıyor. Son dönemde Husilerin Suudi Arabistan'da bazı hedefleri vurmasını kınaması, saray sözcülerinin Suudi kralına kur yapan açıklamaları, Erdoğan'ın üslup değiştirmesi, İstanbul'da öldürülüp parçalanan Cemal Kaşıkçı olayının gündemden düşürülmesi vb. gelişmeler

bunun ifadesidir.

Tüm bunlar şeriatçı rejimle anlaşmak, onlara daha çok silah satmak, silah pazarını canlı tutmak için Yemen'de savaşın daha da uzamasını sağlamak ve İhvacılar üzerinden Yemen'de taraf olmak hesaplarına dayanıyor. Suudiler de bu çabalara ilgisiz değiller. Ne de olsa AKP-MHP şefleri ne kadar ilke-değer yoksunu ise, Suudi kralı da en az olanlar kadar rezildir.

Türk devletinin kirli elleri Yemen'e de ulaştı. Bir süredir İhvacı çizgideki Hizbi İslah'ı paravan olarak kullanıyor. Türkiye'nin Somali'deki üssünde eğittiği paralı askerleri Yemen'e sevk ettiğine dair yaygın iddialar da var. Türkiye'nin gericileri Suudi kralıyla anlaşabilirlerse eğer Yemen halkına karşı savaşta daha dolaysız bir şekilde yer almaya, diğer bir ifadeyle Yemen halkına karşı yeni suçlar işlemeye çalışacaklardır.

Al Mayadeen kanalına konuşan gazeteciler Suudi Arabistan ile Türkiye arasında "askeri anlaşma" yapıldığını belirttiler. Bu anlamanın siyasi, diplomatik, ekonomik alanlarla tamamlanması hedefleniyor. AKP şefinin hedefine ulaşıp ulaşmayacağı henüz netlik kazanmadı, buna rağmen Yemen halkına karşı suç ortaklığı çoktan başlamıştır.

Bu saldırgan ve yayılcı dış politika işçi ve emekçilerin sefaleti pahasına sürdürülüyor. Dolayısıyla işçi sınıfı ile emekçiler yayılcılığa dayalı bu politikayı reddetmeli, Türk ordusunun işgal ettiği bölgelerden çekilmesini talep etmelidirler.

Saray rejiminin bekası için kapıları aşındırmaya devam

İflas eden bir ekonomi, yükselen enflasyon, artan dış ticaret açığı, "70 cente muhtaç" hale gelen Hazine, borç bulabilmek için dünyada en yüksek faizin ödenmesi, yıllık bütçenin %20'sinin faiz ödemelerine harcanması, artan işsizlik ve yoksulluk, yayılan pandemi, aşılamanın sürüncemede bırakılması... Krizin derinleştiğinin dışa vurumu olan bu tablounun yanı sıra, bununla birlikte AKP-MHP rejimindeki çürüme ve kokuşma da artıyor. Toplumsal desteğini yitirdikçe "çöküş sendromu"na giren rejimin yargısı Saray'dan emir alıyor; basın ve sosyal medyadaki muhalif sesler hapse atılarak susturulmak isteniyor. Zindanlarda kapasitenin üç katı tutuklu/hükümlü var ama rejim yeni hapisaneler inşa etmek için ihaleler açıyor. Kürt halkının eşitlik ve özgürlük talepleri azgın ırkçılık ve faşist zorbalıkla bastırılmak isteniyor; sadece HDP değil, burjuva muhalefet bile "terörist" ilan ediliyor. Yani tam bir zıvanadan çıkma hali var.

Tüm baskı ve şiddete rağmen Kürt halkı da, işçiler de, kadınlar da gençler de şu veya bu şekilde direniyor. Siyasi olarak iflas eden dinci-faşist rejim, yargısı, polisi, jandarması, bekçisi, kısacası tüm şiddet kurumlarını pervasızca kullanarak çöküşünü geciktirmeye, su alan "sefahat gemisi"ni kurtarmaya çalışıyor. İçeride faşist baskı ve devlet terörünü tırmandırarak ayakta kalmaya çalışan rejim, diğer yandan emperyalist efendileri ve bölgenin gerici devletleriyle bozulan ilişkilerini düzeltebilmek için de çırpınıyor.

ABD merkezli medya kuruluşu *Bloomberg*'e yazdığı makale ile Biden yönetimine "Birlikte çalışalım" mesajı gönderen T. Erdoğan, dün kadar "darbeci", "eli kanlı" diye saldırdığı Mısır Cumhurbaşkanı Abdülfettah el-Sisi'yle de arayı düzeltme arayışlarına hız verdi. Aynı günlerde Suudi Arabistan ve Birleşik Arap Emirlikleri krallarına kur yapmaya başlayan AKP şefi, boyun bükerek Körfez şeyhlerinin kapılarını aşındırıyor.

İflas eden dış politikanın yarattığı tecridi hafifleterek ekonomiye kaynak bulmak için seferber olan Saray'ın sözcüleri, riyakarlıkta "reis"lerinden geri kalmıyor. "Darbeci", "diktatör" dedikleri el-Sisi ile arayı düzeltmek için takla atıyor, Mısır'a "Arap dünyasının beyni ve kalbi" diye övgüler diziyorlar.

"Mısır, halen Arap dünyasının beyni ve kalbi. Bazı ekonomik ve güvenlik sorunları var, biz bunu gayet iyi anlıyoruz. İki ülkenin birbirleriyle konuşması, ikili ve bölgesel ilişkilerimizi geliştirebilir" diye açıklama yapan Saray sözcüsü İbrahim Kalın, hızını alamıyor ve şöyle devam ediyor: "Bu, aynı şekilde diğer dört Körfez ülkesi için de geçerli. Bizim hiçbir Arap ülkesiyle aşılamayacak sorunumuz yok. Mısır ve diğer Körfez ülkeleriyle bölgesel barış ve istikrar için yeni bir sayfa açılabilir."

ABD öncülüğündeki batı emperyalist blokunun biçtiği "ılımlı İslam" rolünü üstlenen T. Erdoğan, Tunus ve Mısır'da başlayan halk ayaklanmalarını fırsata çevirmeye çabaladı. Hem İhvacıların (Müslüman Kardeşler) "liderliğine", hem de Amerikan efendilerinin bölgedeki "aktif taşeronu" rolüne soyundu. Bu "misyonla" Suriye'de yönetimi yıkıp İslamcı rejim kurma hayallerine kapıldı. Bölgedeki savaş ve yağmadan pay kapma rekabetinde planları suya düşen Erdoğan ve AKP'si, bölgede "yalnızlaşırken" Körfez şeyhleriyle de arası bozuldu. 2017 yılında Körfez şeyhleri arasında patlak veren krizde Katar emirinin yanında saf tutan Erdoğan rejimi, bugünse Katar emirinin arabuluculuğundan medet umarak Sisi yönetimiyle "ilişkileri düzeltme" hesabı yapıyor.

Dış politikadaki açmazlarına bir çözüm üretemeyen AKP şeflerinin kapısını aşındırdığı yalnızca Sisi yönetimi değil.

Son dönemde siyonistlerle arayı düzeltmek için taklalar atıp duran AKP-MHP rejimi, "İsrail ile Körfez krallıklarının oluşturduğu savaş odağına dahil olmaya hazırız" mesajını emperyalist merkezle iletiyor.

Batılı emperyalistlere de yaranmaya çabalayan AKP şefi, kısa süre önce "Ey Macron, sen önce kendi beynini kontrol ettir" diye bağırarak hakaret ettiği Fransa Cumhurbaşkanı Emmanuel Macron'a "hadi anlaşalım" diye yalvarmaya başladı. Macron ve Almanya Başbakanı Angela Merkel ile yaptığı video konferansta "birlikte çalışalım" çağrısı yaparken şunları söyledi: "Güçlü NATO müttefiki olarak Avrupa'dan Kafkaslara, Ortadoğu'ya ve Afrika'ya uzanan geniş coğrafyada güvenlik, istikrar ve barış çabalarına önemli katkılar sağlayabiliriz."

Emperyalist yayılmacılığa methiye dizen T. Erdoğan, hem yağmadan pay istediğini söylüyor hem AB emperyalistlerine yaranmaya çalışıyor.

2019 yılında, "Suriye'nin siyasi birliği ile toprak bütünlüğünün muhafazası, sahada sükunetin korunması, ihtilafa kalıcı bir siyasi çözüm bulunması noktasında tam bir mutabakat içindeyiz. Astana Platformu Suriye'deki yangının söndürülmesi için etkili çözümler üretebilen ve bunların hayata geçirilmesi amacıyla somut adımlar atabilen yegane girişimdir." diyen T. Erdoğan, tam bir aymazlıkla: "Biden yönetimi, kampanya döneminde verdiği sözleri tutarak, Suriye'deki traje-

diyi sonlandırmak ve demokrasiyi müdafaa etmek için bizimle birlikte çalışmalıdır" noktasına geldi.

Emperyalist efendileriyle ilişkilerde "eşit ortaklık"tan yakınlıkla sözüm ona "itibarını" korumaya çabalayan Erdoğan ve AKP'sinin dışarıdaki bu arayışları, bölgede rekabet ettiği devletler karşısında dahi "itibarını" kalmadığını gösteriyor. Kahire-Ankara görüşmesine dair tarafların açıklamaları bunun yeni bir dışa vurumu oldu. Saray'ın Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu "Mısır ile hem istihbarat düzeyinde hem de dışişleri bakanlıkları düzeyinde temaslarımız var. Diplomatik düzeyde temaslarımız başladı" ifadelerini kullanırken, Kahire'den gelen açıklama ise farklıydı. "Normal diplomatik çerçevede dışında hiçbir iletişimimiz yok. Türkiye'den gelen eylemler Mısır'ın ilke ve hedefleriyle uyum gösterirse, ilişkilerin normale dönmesi için zemin hazırlanır" açıklaması yapan Mısır dışişleri Bakanı Sami Şükrü, Mısır'ın anlaşma için belli koşullar öne sürdüğüne işaret ediyor.

Sami Şükrü, "Türkiye'den gelen eylemler Mısır'ın ilke ve hedefleriyle uyum gösterirse" diyerek, Saray ve avanesinin sözlerinin inandırıcılığının olmadığını dile getirirken, süngüsü düşen Saray rejimi ise sesiz kalarak yutkunmak zorunda kaldı. Görüldüğü gibi Saray ve avanesinin emperyalist merkezlerde olduğu kadar, bölgenin gerici devletleri nezdinde de bir ağırlık ve inandırıcılığı kalmamıştır.

Bir aşı masalı

Türkiye’de ilk koronavirüs vakasının görülmesinin üzerinden 1 yıl geçti. Bu süreç boyunca resmi rakamlara göre 2 milyon 800 binden fazla kişi koronavirüse yakalandı. Yine resmi rakamlara göre 29 binden fazla kişi pandemi nedeniyle hayatını kaybetti. Koronavirüs yayılımı hız kesmeden devam ederken “normalleşme” adı altında alınan sözde tedbirler de ortadan kaldırıldı. Türkiye’de devlet, gerekli önlemleri almayarak salgını daha ölümcül hale getirirken, Bakan Fahrettin Koca virüsün mutasyonlu varyantlarının varlığını resmen açıklamak zorunda kaldı.

Çeşitli bilim çevrelerinin açıklamalarına göre, koronavirüsün genetik haritasının ilk kez yayınlandığı 2020 Ocak ayından bu yana virüste tam 12 bin mutasyon tespit edildi. 76 ilde görüldüğü söylenen mutasyonlu koronavirüs salgınında gelişen aşamada aşı tedariki ve aşılama, tam bir yalan hikayesine dönmüş durumda.

Yalan hikayesini anlamak açısından Bakan Koca’nın açıklamalarına bakmak faydalı olacaktır. Fahrettin Koca, 26 Kasım 2020 tarihinde “Aralık ayında asgari 10 milyon olmak üzere 20 milyon hedefliyoruz. Ocak ayında 20 milyonda sorun yok. 50 milyon doz için sözleşme imzalandı” demişti. Koca, 17 Şubat’ta “Sinovac ile yaptığımız anlaşmaya göre nisan sonuna kadar 100 milyon doz aşı elimizde olacak” diye yeni bir tarih ortaya attı.

Koronavirüs aşılarının 3 milyon dozluk ilk bölümü 30 Aralık, 10 milyon doz olan ikinci alımın 6,5 milyon dozluk ilk bölümü 25 Ocak, 3,5 milyon dozluk ikinci kısmı 29 Ocak geldi. Gelen aşıların sayısı açıklananların çok altında kalırken, gelenler de verilen tarihlerin çok sonrasında geldi. Resmi ağızlardan yapılan açıklamalara göre Sinovac aşısından Şubat 2021 sonuna kadar 50 milyon doz getirilmesi “yeniden” planlanırken, Türkiye’nin elinde şu an yaklaşık 15 milyon doz Sinovac aşısı bulunduğu söyleniyor.

TTB başta olmak üzere birçok halk sağlığı uzmanı, salgını önlemenin önemli araçlarından bir olan aşılama sürecinin sadece bir aşı şirketi üzerinden yürütülmesinin ciddi endişeler yarattığını belirtiyor. Türkiye’de gündemde sadece Çin aşı olmasına rağmen yalanlar sadece bunun üzerinden sürdürmüyor. BioNTech/Pfizer aşısı üzerinden yine Sinovac benzeri öte-

lenen tarihler ve yalanlar sürüyor.

Fahrettin Koca, BioNTech aşısı için 25 Aralık’ta anlaşmanın imzalandığını, 550 bin dozun yıl sonu ya da 2021 yılı başında geleceğini belirtmişti. Aynı açıklamada mart ayı sonuna kadar 4,5 milyon doz aşı getirileceğini öne sürmüş, 7 Ocak tarihinde ise, “Bugün itibarıyla 50 milyon doz inaktif aşı için kesin anlaşma yapmış ve 3 milyon dozluk ilk bölümünü depolarımıza teslim almış durumdayız. Ayrıca mRNA temelli aşı için de bugün yine bir görüşme yaparak yeni tedarik planını gözden geçirdik. 4,5 milyon doz garanti ve 30 milyon doza kadar anlaşmamız imzalandı.” demişti. 10 Şubat’taki açıklamasında da “Bu ay için BioNTech aşısı ayrıca gelmiş olacak. Mart sonunda 4,5-5 milyona tamamlamak ihtimali üzerine gelmiş olacak. 30 milyona kadar da opsiyonel olarak imzalanmıştır. İlave olarak 50 artı 50 milyon Sinovac’tan talebimiz vardı. 130 milyona yakın aşının sözleşmesinin yapıldığını söyleyebilirim.” ifadelerini kullanmıştı.

Ancak gelenen aşamada ortada ne BioNTech’in 30 milyon dozu ne de 100 milyon doz Sinovac aşısı var. Sinovac ile ilgili yapılan açıklamalar sürerken BioNTech aşısına dair açıklama bile yapılmıyor. Aşı tedarikine ilişkin yalanların ve tutarsızlıkların yenilir yutulur olmadığını anlayan Bakan Koca artık aşı tedarikine ilişkin açıklamalardan kaçınacaklarını yeni açıklaması ile ima etmiş oldu.

Aşı tedarikine bağlı olarak aşılama süreci yine sadece yalanlarla yürütülüyor. Günde 2 milyon kişiyi aşılama maharetinden dem vuran AKP şefi Er-

doğan’ın sağlık sistemi henüz yalnızca toplam nüfusun %3,2’sine 2 dozluk aşı yapabildi. Neredeyse her hafta aşıyla ilgili mesnetsiz söylemlerde bulunuluyor. Öyle ki Sağlık Bakanı Koca, şubat ayı sonunda yaptığı açıklamada mayıs ayına kadar 52 milyon civarındaki kişinin aşı olmasını hedeflediklerini söylerken, birkaç gün önce yaptığı açıklama ile sonbahardan önce 50 milyon kişiye aşı yapılmasını planladıklarını açıkladı. Keza MEB’in patronu Ziya Selçuk, yüz yüze eğitime başlayan öğretmenlerden başlamak kaydıyla tüm öğretmenlerin hızla aşılanacağını söylerken, ülkede bulunan toplam 1,2 milyon öğretmenin sadece 80 bini aşı oldu. Eğitim Sen’in bilgilendirmesine göre aşı için randevu almak isteyen öğretmenler “aşılama takviminde değilsiniz” yanıtını alıyorlar.

Çin’in ürettiği Sinovac aşısından 50 milyon dozluk anlaşma yapıldığı sadece Fahrettin Koca tarafından değil, Erdoğan ve Sinovac’ın Türkiye distribütörü olan Keymen İlaç Sanayi ve Ticaret Anonim sahibi Cantürk Alagöz tarafından dile getirilmişti. Erdoğan, “Ekonomi Reform Paketi” açıklamasında Çin ile ikinci 50 milyon dozluk aşı anlaşmasına yakın olduklarını söyleyerek, bugüne kadar söylenmiş her sözü bir çırpıda yalanlamış oldu.

Açıklanan 4 aşamalı aşılama sürecinin daha ilk aşamasında sona gelinemedi. Hayatı salgın ile birlikte kabusa dönen milyonlarca işçi ve emekçinin aşılanması ise tartışma konusu bile değil. Aşılama planına göre gidildiği ve bu hızla aşılama yapıldığı düşünüldüğünde herkesin aşı-

lanması 3-4 yıllık bir süreci gerektirecek. Salgına karşı canla başla mücadele eden sağlık emekçilerinin aşılarının ikinci dozları dahi henüz yapılmış değil.

Maske dağıtmayı beceremeyen, hasta sayılarını toplumdan gizleyen, aşı tedarikini yandaş kayırmanın aracına çevirmeye çalışan ve sadece asalak takımını aşılayan AKP-MHP rejiminin toplum sağlığını salgından korumak gibi bir derdi yoktur. Geçtiğimiz bir yılın tamamı gösteriyor ki süreç kendi haline ve salgından korunmak ise herkesin kendi imkanlarına bırakılmıştır. Pandemi süreci, resmi ağızlardan çıkmaya bile sürü bağıksılığına terk edilmiş durumdadır.

Yalan salvoları ile toplumu sersemletip, kendi sorunlarından ve taleplerinden uzaklaştırmaya çalışan tek adam rejimi, pandemiye kendi ‘beka’sını sağlamanın fırsatına çevirmeyi hesap ediyor. Tüm adımlarını buna göre atıyor. Reform paketleri, ‘müjde’ler, dış politikadaki saldırganlık, yalan ve tutarsızlıklar silsilesi bu ‘beka’ya hizmet etmektedir.

Toplum sağlığını ve geleceğini AKP-MHP rejiminin keyfine bırakmak, kurda kuzu teslim etmekle eşdeğerdir. Çoğunluğu işçi ve emekçilerin oluşturduğu toplumumuzda, toplum düşmanı AKP-MHP ittifakının gündem değiştirmek için tartışılmaya çalıştığı suni gündemleri tartışmayı kabul etmemeli, kendi gündemlerimize odaklanmalıyız. Hayatımıza ve geleceğimize sahip çıkmanın yolu gerici iktidarın sahte gündemleriyle oyalanmaktan geçmektedir.

Hendek'teki işçi katillerinden yalan, itiraf, riyakarlık...

Sakarya'nın Hendek ilçesinde Büyük Çoşkunlar havai fişek fabrikasında, 3 Temmuz 2020 tarihinde yaşanan patlamada yedi işçi hayatını kaybetmiş, 128 işçi ise yaralanmıştı. Patlamaya ilişkin açılan davanın ikinci duruşmasında sanıkların vermiş oldukları ifadeler patlamanın kaza değil "cinayet" olduğunu gözler önüne serdi. Duruşmada sorumluluğu birbirlerinin üzerine atan sanıkların yalanlarına ve itiraflarına tanık olundu. İşçi hayatına değer vermeyen ve devlet desteğini arkasına alan patronların ikiyüzlülüğü ve pişkinliği bir kez daha belgelendi.

Aralarında fabrika sahiplerinin de bulunduğu beşi tutuklu yedi kişi 2 yıl 8 aydan 22 yıl 6'şar aya kadar hapis cezası istemi ile yargılanıyor. "Taksirle birden fazla kişinin ölümüne ve yaralanmasına neden olma" suçlamasıyla yargılanan sanıkların 15-16-17 Mart tarihlerinde görülen ikinci duruşmada sarf ettikleri sözler Türkiye'de iş cinayetleri gerçeklerini de gözler önüne serdi.

PATRONUN OĞLU: "İŞÇİLER SÖZLERİNE DİKKAT ETSİNLER"

Fabrika sahibinin oğlu tutuklu sanık Yaşar Coşkun, savunmasında kendisi hakkında "yalan yanlış" haberler yapıldığını öne sürerek her fırsatta "saygın bir iş adamı" olduğunu iddia etmekten geri durmadı. "Yaklaşık yarım asırdır bu işi yapıyoruz, ben üçüncü kuşağım. Türkiye'de patlayıcı madde yapmak kolay değildir. Tüzüğe ve Avrupa standartlarına uygun olarak bu işi yaptık" sözlerini sarf eden Coşkun, düzenli olarak patlamaların gerçekleştiğine ve her seferinde isim değişikliği ile yollarına devam ettiklerine ise değinmedi. 7 işçinin hayatını kaybettiği fabrikanın sahibi olarak işini "düzgün" yapmakla övündü.

Coşkun, kendi sorumluluğunun üzerinden atlayarak, iktidarın argümanlarına sığındı ve patlamanın nedeninin sabotaj olduğunu iddia ederek, terör demagojisine sığındı: "Bu olayın sabotaj olacağını ilk andan itibaren söyledim. Ben nerede ne zaman patlama olacağını bilirim. İlk günden beri bunun sabotaj olacağını söyledim, savunuyorum. İşçileri Bakanı Sayın Süleyman Soylu'ya da bunu söyledim. Sanki uzaktan bir kumanda ile kurulmuş, patlatılmış. ... Fabrika 2009-2010 yıllarında sabotaj listesindeydi, ih-

barı alınmıştı."

Fabrikanın "önemini" dillinden düşürmeyen, "Bizim fabrika çok stratejik bir fabrikadır. Savaş çıksa devlet gelip burada üretim yapabilir" diyerek milliyetçilik edebiyatına da sığınan Coşkun, daha önce MÜSİAD Şube Başkanı olduğunu da savunmasına eklemeyi ihmal etmedi. Coşkun, dışarıda olsa mağdur olan herkesi işe sokacağını söyleyerek pişkinliğe devam etti. "En büyük mağdur benim burada. İşçi arkadaşlar da verdikleri ifadelerde biraz daha dikkatli olsunlar bu nedenle" ifadeleri ile de mahkeme önünde işçileri tehdit etmekten geri durmadı.

Türkiye'de havai fişekten anlayan bilirkişinin olmadığını iddia ederek, "Bilirkişiler çok bilen kişiler değil galiba. Bilirkişilere de bilirkişi raporu yapılması lazım" dedi ve raporların abartılı hazırlandığını söyledi. Sürekli denetlenen bir firma olduklarını dile getiren Coşkun, mahkeme başkanının yönelttiği soru karşısında ise, "Çalışma Bakanlığında gelindiğinde arıyorlardı, 'Bu evrakları hazırlayın, haftaya geleceğiz' diyorlardı. Şimdi de işçileri Bakanlığa korona virüs denetimi yapıyor, öncesinden duyuruyor yapacağını. Bizim de öyle denetimler öncesinde haberimiz oluyor" diyerek, göstermelik denetimleri de itiraf etmiş oldu.

PATRON: "DENETİMLERDEN HABERİMİZ OLUYORDU"

Duruşmada konuşan bir diğer sanık ise patron Ali Rıza Ergenç Coşkun'du. Patron Coşkun, savunmasını yalanlar ve itirafarla bezedi. Fabrikada barut üretimi yapılıp yapılmadığına ilişkin soruyu, "Keşke barut yapabilseydik, yapsaydım havai fişegi bırakırdım. Yaşar Çin'e gitti baktı, yüksek fiyatı vardı. Hiç barut üretmedik" şeklinde yanıtladı. Ancak işçiler

ve daha sonra savunması alınan sanıklar barut üretiminin yaklaşık 1,5 senedir sürdüğünü ifade ederek yalanı ortaya çıkardılar.

Patron Coşkun'un denetlemelere ilişkin söyledikleri, devlet ve patronların kol kola girerek bu cinayeti işlediklerinin itirafı niteliğindedir: "Ankara'dan gelen denetim haber veriyordu. İzmit'te Şubeleri vardı, arabayla gidip biz alıyorduk hatta. Bu yalnız bize değil, Türkiye'de genel."

SANIK AVUKATI: "ÖNCEKİ KAZALARDA HELALLEŞTİK, BU SEFER AKILLARINI ÇELDİLER"

Duruşmada sanıkların beyanları kadar sanık avukatlarının açıklamaları da dikkat çekti. Sanık avukatlarından Mehmet Mangiroğlu, maden işçilerinin ölümlerini meşrulaştırmak konusunda AKP şefi Erdoğan'ın sarf ettiği "işin fitratında var" sözünü yineledi. Mangiroğlu'nun sözleri işçi ölümlerinin üzerini para ile örtüklerini gösteriyordu: "Maalesef işin fitratında var. 30 yıldır bunu gördüm. Önceki kazalarda anlaşarak helalleştik, bu kazada da helalleşmek istedik, 250 bin lira değerinde ev vermek istedik ama akıllarını çelenler oldu."

MESUL MÜDÜR: "BARUT ÜRETİMİ YAPILIYORDU"

Fabrikanın kimyageri ve mesul müdürü olan Asiye Angın sorumluluğu üzerinden atan sanıklardan bir diğeri oldu. Kâğıt üzerinde müdür olduğunu iddia eden Angın, "2013 yılında kimyager olarak başladım. 2014 yılında patlama meydana geldi, sorumlu müdür görevden alındı. Biz Ahmet Bey ile kâğıt üzerinde sorumlu müdür olduk." açıklamasında bulundu. Fabrikada barut üretimi yapıldığını itiraf

eden Angın, kendilerine bilgi verilmediğini, fikirlerinin sorulmadığını iddia ederek, sorumluktan sıyrılmaya çalıştı:

"İşçi alımlarıyla ilgilendiğim söyleniyor ama sadece benim ilgilenmem form doldurmak. Form geldikten sonra Hasan Ali Velioğlu ile görüşür, alınacaksa alınır. Son söz onlardadır. Ali Rıza Bey şu kişiyi işe alın dediğinde alınır. Ben geldiğimde okuma yazma bilmeyen işçiler de çalışıyordu. Hasan Ali Velioğlu bize tutanak tutun derse tutardık, tutmayın dediğinde tutmazdık. Denetime benden başka Hasan Ali Velioğlu, Ali Rıza Bey ve Yaşar Bey varsa onlar da katılırdı. Çin Mahallesi'ne gidilmiyordu, orasının bilinmesi istenmiyordu."

Hasan Ali Velioğlu'nun, arada İSG uzmanına, 'Çok riskli şeyleri yazma' dediğini anlatan Angın, "Hasan Ali Velioğlu 'fabrikada kuş uçmasın' dese kuş uçmaz, bütün sorumluluk ondadır. Bizim sorumluluğumuz kâğıt üzerindedir" diyerek, sorumlu kişi olarak Velioğlu'nu işaret etti.

MÜDÜR: "PATLAMA OLACAKSA ÇİN MAHALLESİNDE OLSUN DENDİ"

Sorumlu müdür Ahmet Çağırıcı'nın ifadesi ise katliamın planlı olarak yapıldığını ortaya çıkardı. "Hasan Ali Velioğlu'na 'Bu kadar malzemeyi Çin Mahallesi'ne yüklemeyelim' dedim, o da 'Bir şey olmaz, patlama olacağına Çin Mahallesi'nde olsun, yukarıda daha fazla işçi çalışıyor' dedi" diyen Çağırıcı, Hasan Ali Velioğlu'nun baskılarından yakındı. Müdürlüğü Velioğlu'nun baskılarına rağmen patronun akrabası olduğu için kabul ettiğini ifade ederek, Çin mahallesindeki çalışmasını asistanlık olarak tarifledi.

"Bütün yetki Hasan Ali Velioğlu'ndaydı" diyen Çağırıcı barut üretimini de itiraf

etti. Ancak kendisinin bu işle ilgilenmediğini, üretime katılmadığını iddia eden Çağrı, Yaşar Çoşkun'un 12 bin 500 TL'lik havalandırmayı yapacağını söylemesine rağmen yapmadığını kayda geçirdi. Sorumluluğu Velioğlu ve oğul Çoşkun'un üzerine atan müdür, mağdur olduğunu dahi iddia edebildi.

İSG UZMANI: "NOTER ONAYLI DEFTERE YAZDIKLARIMDAN HOŞLANMAZDI"

İSG Uzmanı Aslı Bozkurt, savunmasında eksiklikleri belirttiğini ancak üretimin ön planda tutulduğunu ifade etti: "İşçilerin ifadesinde görebilirsiniz, bütün işçilerin eğitimlere katılması gerekirken hepsi katılmazdı. Çünkü üretim her zaman ön plandaydı. Bir gün ben işyerine habersiz gittiğimde güvenliği arayarak, 'Aslı Hanım gelmiş, neden haber vermedin' diye çıktı."

Müşteki avukatının noter onaylı defterin iddianamede yer almamasını sorması üzerine ise Bozkurt, noter onaylı defteri patlama sonrası fabrikaya gidip savcıya teslim ettiğini belirtti. Bozkurt, "Ama o defterin sonrasında başına neler geldi hiç bilmiyorum. Hasan Ali Velioğlu noter onaylı deftere yazdıklarımın hoşlanmazdı." dedi.

VELİOĞLU: "BEN MÜDÜR DEĞİLİM, ÇALIŞANIM"

Sanıkların sorumlu olarak işaret ettikleri tutuklu sanık Hasan Ali Velioğlu, savunmasında "Ben müdür değilim, resmiyete bir müdürlüğüm yok, çalışmam orada. Ali Rıza ağabey bana müdür dedi adım öyle kaldı" diyerek patlamanın sorumluluğunu üstlenmedi. 33 senedir bu firmada çalıştığını, işçi alımı yaptığını, Çin Mahallesi'ne karışmadığını ancak gezdiğini ve "kaytaran" görürse müdahale ettiğini belirtti. Velioğlu da patron Çoşkun gibi barut üretimi yapılmadığı yalanına sarıldı.

KAZA DEĞİL CİNAYET!

Hendek iş cinayeti davası, kendisinden önceki iş cinayetleri davalarında görüldüğü gibi patron ve sorumluların "suçu" birbirlerinin üzerine attıkları, tepişirken de devletin de doğrudan payı olan birçok konuyu istemeden aydınlattıkları bir duruşma oldu. İşçilerin hayatına değer verilmediğini ve olası bir patlamada işçilerin öleceğinin bilinmesine rağmen ölecek işçilerin seçiliyor olduğunu ortaya çıkardı. Patron-devlet iş birliği ile gerçekleşen bir iş cinayeti daha böylece kayda geçti. Hayatını kaybeden işçilerin aileleri ise polis barikatları, davalar, tehditler ve yıldırma girişimleriyle karşı karşıya.

Milyonların kabusu işsizlik!

Pandemi sürecinde ekonomik krizin derinleşmesiyle işsizlik tavan yapmış, yoksulluk artmış, sömürü koşulları iyice azgınlaşarak esnek ve güvencesiz çalışmaya yaygınlaştırılmıştır. Sermayenin vurucu gücü olan gerici faşist iktidar, pandemiye fırsata çevirerek kapitalistlerin bir dediğini iki etmemiş, işsizlik fonunu onların yağmasına açmış ve sunduğu teşviklerle daha da kâr etmelerini sağlamıştır.

Kapitalist sistemin yapısal sorunlarından biri olan işsizlik bu dönem korkunç boyutlara ulaşmıştır. AKP-MHP iktidarının aparatı olan TÜİK, işsizliğin gerçek tablosunu gizlemeye çabalasa da sorun apaçık orta yerde duruyor. İşsizlik yüzünden artık umudunu yitirenlerin sayısı devasa boyutlara ulaşırken, neredeyse her gün intihar haberleriyle karşılaşılıyor. İŞKUR önünde uzayıp giden kuyruklar, bir işçinin alınacağı yere yüzlerce, hatta binlerce kişinin başvurması sorunun varlığı boyutu gözler önüne seriyor.

TÜİK, Ocak ayı iş gücü istatistiklerini yayınlarken "atıl iş gücü"nü de kapsayan "geniş tanımlı işsizlik" verilerine ilk defa yer verdi. TÜİK'in bugüne kadar açıkladığı "dar tanımlı işsizlik" yüzde 12,2 olurken, "geniş tanımlı" işsizlik oranı yüzde 29,1'e ulaştı. Bu "geniş tanım", işsiz olan fakat "dar tanım" kapsamına alınmayan umutsuz işsizler, mevsimlik işçiler ve iş aramayıp çalışmaya hazır olanlar gibi kesimleri de kapsıyor.

Saray rejiminin duymak istediği istatistikleri "veri" diye yutturmaya çalışan TÜİK inandırıcılığını çoktan kaybetti. Buna rağmen TÜİK'in verdiği rakamlar bile işsizliğin varlığı korkunç boyutu gizlemeye yetmiyor.

İşsizlerin sayısı 2019'dan beri zaten yükselişteydi. Bunun üzerine gelen pandemi sürecinde ise "tarihi rekor" seviyeye ulaştı. Kapitalistlere teşvik olarak sunulan ücretsiz izin saldırısıyla birlikte sorun daha da büyüdü. 2021 yılıyla birlikte günde 47 TL ücretsiz izin ödeneği alan yaklaşık 2 buçuk milyon işçi TÜİK verilerine göre işsiz sayılmamaktadır. Oysaki sigorta primleri bile yatmayan bu milyonlar, işsizliğe ve açlığa terk edilmektedir.

İŞTEN ATMAK SÖZDE "YASAK"

Pandemiye fırsata çeviren kapitalist-

ler ve AKP-MHP iktidarı, işten atmaları sözde "yasak" ilan ederken, işsizlik çığ gibi büyümektedir. Fakat bu sözde "yasak", işçilerin daha fazla hakkını gasp etmek için kullanılmaktadır. İşçilerin örgütsüzlüğünden faydalanan kapitalistler, bu dönemde sıkça başvurdukları ücretsiz izin ve Kod-29 saldırılarıyla, bir yandan "yük saydıkları" işçileri cezalandırıyor, diğer yandan da işçilerin kıdem tazminatı gibi en temel haklarını ellerinden alıyor.

Fabrikada kötü çalışma koşullarına karşı ses çıkartan, haksızlığa karşı duran, sendikal örgütlenme çalışması yapan işçiler ücretsiz izin veya Kod-29 saldırıları ile karşılaşılıyor. Kapitalistler, işçilerin üzerinde sopaya çevirdikleri bu saldırılar sayesinde öncülükleri fabrikadan uzaklaştırırken, genel işçi kitlesine de gözdağı veriyor. Böylece işçiler, vahşi kapitalist sömürüye katlanmaya zorlanıyor.

İŞSİZLİK DAHA DA TIRMANACAK

Kısa çalışma ödeneği uygulamasının eğer tekrar uzatılmazsa 31 Mart'ta sona ermesi bekleniyor. Bunun özellikle hizmet sektöründe işsizlik patlaması yaratması bekleniyor. Yaklaşık 4 milyon işçinin yararlandığı kısa çalışma ödeneği tıpkı ücretsiz izin gibi pandemi sürecinde kapitalistlere sunulan teşviklerden biridir. Kapitalistler, bu süreçte kısa çalışma ödeneğine başvurarak, işçilerin ücretinin yüzde 60'ının işsizlik fonundan ödenmesini sağladılar. Yani AKP-MHP rejimi, işçi sınıfının hakkı olan işsizlik fonunda biriken paranın büyük bir kısmını kapitalistlere peşkeş çekmiştir.

Sendika konfederasyonları Kısa Çalışma Ödeneği'nin devam etmesinde ısrar ediyorlar. Mücadeleden kaçışın

göstergesi olan bu talep, işçilere değil kapitalistlere yaramaktadır. Oysa olması gereken, salgın boyunca üretim daralması, sağlık gibi nedenlerle çalışamayan her işçinin ücretini tam alması için mücadeleye etmektir.

İŞTEN ÇIKARMALAR YASAKLANSIN, KOD-29 KALDIRILSIN!

İşçi sınıfının örgütsüz ve dağınık tablosundan güç alan sermaye sınıfı, AKP-MHP iktidarıyla da seferberlik halinde "ekonomik reform" gibi yeni kapsamlı saldırılarla işçi sınıfını daha fazla sömürmeyi hedefliyor. Bunun yanı sıra kapitalistler, fabrikalarda her gün yeni saldırılarla karşımıza çıkıyor. Hal böyleyken Hak-İş'le Türk-İş konfederasyonları Saray rejiminin aparatı gibi hareket ediyor. DiSK ise, işçilerin haklarını savunmanın tek yolu olan fiili-meşru mücadeleden uzak durarak pasif tutum sergiliyor.

Bu vahim tabloya rağmen ülkenin dört bir yanında özellikle Kod-29 saldırısına karşı işçiler direniş bayrağını yükseltiyor. Direnen işçiler, işçi sınıfına izlenmesi gereken yolu da gösteriyor. Sermaye ve AKP-MHP iktidarının saldırılarına geçit vermemek için, işçilerin daha fazla birlik olması, mevcut direnişlerle dayanışmayı büyütmesi ve fabrikalarını mücadele mevzileri haline getirmeleri gerekiyor. Bunun için işçiler öncelikle "söz, yetki ve karar" haklarına sahip çıkmalı ve temel talepleri etrafında bir araya gelmeli; işten atmaların yasaklanması, Kod-29'un kaldırılması, herkese gelir güvencesi sağlanması ve "herkese iş tüm çalışanlara iş güvenliği" talepleriyle ortak mücadele hattı örmelidir.

Geleceksizliğe karşı tek çözüm örgütlü mücadeledir!

Adalet Bakanlığı'nın Türkiye İş Kurumu üzerinden Adıyaman'da açtığı 9 kişilik temizlik görevlisi kadrosuna dört günde 5 bin 217 kişi başvuruda bulundu. Başvuran 5 bin 217 kişinin 156'sı lisans, 987'si ön lisans olmak üzere 1.143'ü üniversite mezunu. Türkiye'de gençliğe dayatılan geleceksizliğin geldiği boyutu gözler önüne seren bir tablo ile karşı karşıyayız. Para kazanmanın, emeğin karşılığını almanın çok zor olduğu bir dönemde, bin bir emek ile okuyup, üniversiteden mezun olduktan sonra işsizler ordusunun saflarına katılmak, Türkiye'de artık rutin bir hal aldı.

TÜİK'in verilerine göre Türkiye'de "azalmış haliyle" 15 ve üzeri yaştaki kişilerde işsiz sayısı geçtiğimiz ocak ayında 3 milyon 861 bin kişiydi. Kısa çalışma ödeneği ve ücretsiz izin ödeneği alanlar işsiz sayılmadığı için bu rakama dahil değil. Onları da eklediğimizde tablo çok daha kötü bir hale bürünüyor. Her dört gençten birinin işsiz olduğu bir tablo ortaya çıkıyor. "Türkiye'de işsizlik yok!", "İstihdamı arttırarak, gençlerimize iş sağlayacağız!" diye atıp tutan AKP iktidarı ve onun çanak yalayıcıları, gelinen yerde işsizlik verilerinin "gerçek halini" açıklama-

zorunda kalabiliyor!

Geleceksizlik kaygısı bugün gençliğin en büyük sorunu haline geldi. Gençler eğitim sisteminin niteliksizliği, pandemiyle birlikte eğitimdeki fırsat eşitsizliğinin daha da derinleşmesi gibi birçok sorunla boğuşurken, diğer yandan mezun olduktan sonra iş bulamama gerçeği, geleceksizlik kaygısını büyütüyor. Geleceksizliğe bireysel çare bulamayan birçok genç, çözümünü yaşamına son vermede buluyor. Henüz üniversitenin ilk yıllarındayken gelecekte ne olacağı telaşı alıyor gençleri. Temizlik görevlisi olmak için başvuran üniversite mezunlarının hiçbirinin okurken hayalini kurduğu bir gelecek değildir temizlik görevlisi olmak. Ancak geçim sorunu, yaşam pahalılığı dayatıyor kendini ve böyle tablolarla karşılaşılıyor. Bugün market kasiyerlerinin, kargo kuryecilerinin, mağaza satış elemanlarının büyük bir çoğunluğu üniversite mezunlarından oluşuyor. Kaldı ki bu iş alanlarında çalışmak da kolay değil. İş için başvuran binlerce üniversite mezununun arasından seçilebilmek gibi bir sorun da var.

Madalyonun bir yüzü yazık ki böylesine karanlık görünüm sunuyor. Madalyon-

nun bir de diğer yüzü var. Kapitalist düzenin ve bu dönem onun dümenini tutan AKP iktidarının gençliğe dayattığı işsizliğe, geleceksizliğe karşı sessiz kalmayarak mücadele edenler oluşturuyor bu cepheyi. Türkiye'de üç ayı aşkındır, geleceğine dair sokaklarda, üniversitelerde söz söyleyen, mücadele eden bir gençlik kesimidir bu. Boğaziçi eylemleri ile başlayan ve devamında eğitim alanı başta olmak üzere kapitalist sistemin yarattığı geleceksizliğe, AKP iktidarının türlü baskı, şiddet ve zorbalığına karşı büyüyen bir mücadele yürütülüyor. Çözümü tek tek yaşamdan kopmakta değil, sorunlara karşı topyekün mücadele etmekte gören, geleceğe umutla bakan gençlik çekiyor mücadelenin başını. Gençlik, iktidarın korkularını günden güne büyütürken, geleceğine sahip çıkıyor. En önemlisi de kapitalist sistemin dayattığı geleceksizliğe karşı ne yapılması gerektiğini gösteriyor.

Bugün geleceksizliğe karşı tek çözüm yolumuz, örgütlü mücadeledir. Emeğimize, geleceğimize ve haklarımıza sahip çıkmanın yegane yolu birlik olmak ve sorunlarımızın kaynağı olan kapitalist sisteme karşı örgütlü mücadeleyi yükseltmektir.

Geleceğimiz için Newroz ateşini harlayalım!

Devrimci baharın isyan günü Newroz, özgürlüğe çağrının meşalesi olmaya devam ediyor.

Halka zulmeden, baharın coşkusunun karşısında koyu karanlığı dayatan zalim Dehak'a karşı ayağa kalktı Demirci Kawa. Ayağa kalktı ve sordu sömürülenin, ezilmenin, horlanmanın hesabını. Yalnız değildi elbet. İnsan eti yiyen zalime karşı dağlara sığınmış yoksul köylüler vardı arkasında. Birleştirdikleri gün ellerini, yıktılar sarayları. İşte o zaman geldi bahar.

İnsan olmanın karşı koymakla, direnmekle eş anlamlı olduğu günlerden geçiyoruz. Zalimler yine saraylarında, dalkavukları etraflarında... Medya emrinde, ilan ediyor: Benim gibi düşünmeyen herkes terörist! "Eşitlik ve özgürlük istiyoruz" diyen Kürtler, "İnsanca yaşamak ve çalışmak istiyoruz" diyen işçiler, "Yaşamak istiyoruz" diyen kadınlar, "Aşağı bakmıyoruz" diyen öğrenciler, "Geçinemiyoruz" diyen köylüler...

Saraya ve saraylarda yaşayanlara ise ne yoksulluk ulaşıyor ne açlık ne de hastalık. Bizlerde tablo tam tersi. Pandemiyle birlikte tüm bu sorunlar çığ gibi büyüdü omuzlarımızda. Ailelerimiz, kan emici asalaklar doysun diye ölümlerle burun buruna çalıştı. Ne kadar çok çalıştırsa o kadar da yoksullaştılar. Bizler eğitimden uzak kaldık, birçoğumuz daha bu yaşlarda katıldı sömürü çarklarının arasına.

SARAYLARA SAVAŞ, KULÜBELERE BARIŞ!

Şimdi Demirci Kawa'nın asırlar öncesinde yükselttiği çığlığa ses vermenin tam zamanıdır. Kürt halkının en meşru taleplerini kanla boğmak isteyen, kendi sefil çıkarları için halkları birbirine düşüren, işçilere, emekçilere, gençlere, kadınlara yoksulluk, baskı ve zorbalıktan başka bir şey sunamayan dinci-faşist iktidara karşı yana gelelim, örgütlenelim.

Haklarımıza, geleceğimize, özgürlüğümüze yönelik saldırıların bu denli yoğunlaştığı bugünlerde isyan ateşini harlayalım, mücadeleyi büyütelim!

Newroz piroz be!

Newroz kutlu olsun!

DEVRİMCİ LİSELİLER BİRLİĞİ

Üniversitede tek adamın “tek kişilik dev kadro”su

Gerici-faşist iktidar tarafından kültürel hegemonya kurmanın bir basamağı olarak görülen üniversiteler, uzun bir süredir saldırıların hedefinde. AKP iktidarının üniversitelere yönelik saldırganlığının gençlikte biriktirdiği öfke Boğaziçi eylemleri ile sokağa yansıdı. Saray rejiminin şefinin isteği doğrultusunda tepeden atanan rektörlere karşı başlayan eylemlerin “özerk-demokratik üniversite” talebi ile hızla yayılması, bu alanda biriken öfkenin en önemli yansımalarından biri oldu.

AKP-MHP iktidarı 15 Temmuz darbe girişimini fırsata çevirdiği alanlardan biri de eğitimdi. 15 Temmuz, toplumsal yaşamın hemen tüm alanlarında olduğu gibi üniversitelerdeki ilerici birikimin tümüyle tasfiye edilmesinin de bahanesi yapıldı. Son 5 yıldır hız ve yoğunluk kazanan gerici politikaların tutunup kalıcı hale gelmesi için hemen her şey yapılıyor.

İlerici akademisyenlerin üniversitelerden uzaklaştırılması, eğitimin içeriğinin giderek boşaltılması, tabela üniversitelerin artması, anti bilimsel ve gerici müfredatların uygulamaya sokulması vb. saldırılar her geçen gün artıyor. Üniversite yönetiminin, akademisyenlerin, çalışanların AKP’li kadrolar arasından seçilmesi, rektörlerin ve dekanların tek

adamın onayı ile atanması, alanında hiçbir bilgisi olmayan kişilerin üniversitelere getirilmesi gibi uygulamalar üniversitelerin düşürüldüğü perişanlığın bir tablosu gibidir. AKP iktidarı döneminde Türkiye’deki üniversitelerde yaşanan çöküş sık sık raporlara da yansıyor. Türkiye üniversitelerinin sahte ve şaibeli yayınlarda dünya üçüncüsü olması, yükseköğretim kalitesinde 137 ülke arasında 101. sırada yer alması gibi veriler bunların ilk akla gelenleridir.

HATİPOĞLU’NUN ÜNİVERSİTESİ, AKADEMİDE NİTELİĞİN RESMİ

Son rezaletlerinden biri gericilik cephesinin tanınmış bir yüzü üzerinden kamuoyuna yansıdı. Ünlü televizyon programları ile bilinen Gaziantep İslam Bilim ve Teknoloji Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Nihat Hatipoğlu’nun, Tıp, Güzel Sanatlar ve Mimarlık, İktisadi İdari ve Sosyal Bilimler ile İslami İlimler fakültelerinin dekanlıklarını vekâleten yürüttüğü ortaya çıktı. Toplam 8 fakültenin bulunduğu ve 2018 yılında kurulan Gaziantep İslam Bilim ve Teknoloji Üniversitesi’nde diğer 4 dekanlığı ise 2 isim yapıyor. Dış Hekimliği ile Sağlık Bilimleri fakültelerinin dekanlıklarını Prof. Dr. Zeynep Gün-

görmüş, Hukuk ile Mühendislik ve Doğa Bilimleri fakültelerinin dekanlıklarını Prof. Dr. Osman Bilgin üstlenmişler. Rektör ile 8 fakültenin dekanlarının yer aldığı 9 kişilik yönetim kurulu, sadece 3 kişiden oluşuyor.

AKP iktidarının “her ile üniversite” sloganı ile duyurduğu gecekondu üniversitelerin bir sonucu olan bu tabloda üniversite yetkililerinin söyledikleri, durumun vahametini özetler niteliktedir. Üniversite yeni kurulduğu için akademik yapılanmasını henüz tamamlamadığını, bu nedenle de üniversitede Rektör Hatipoğlu dahil bulunan 3 profesörün imza yetkisi açısından dekan vekilleri olarak görevlendirildiğini söyleyen yetkililer, “ek olarak yürütülen dekan vekilliği görevleri nedeniyle bu isimlerin herhangi bir ücret almadığını” vurgulama ihtiyacı duymuş.

Bunun yanı sıra söz konusu “üniversite”ye dair yansıyan bilgiler akademik kadro şahsında eğitimin niteliğinin de bir göstergesidir. Tıp Fakültesi’nde 8 öğretim üyesi bulunuyor ve tamamı doktor unvanına sahip. Profesör, doçent ya da yardımcı doçent olmadığı ifade ediliyor. İktisadi İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi’nde, üniversitenin internet sitesine göre öğretim üyesi bulunmuyor. İslami

İlimler Fakültesi’nde görev yapan öğretim üyeleri arasında profesör, doçent ya da yardımcı doçent bulunmuyor. Sağlık Bilimleri Fakültesi’nde, Dekan Güngörmüş dışında profesör bulunmuyor. Mühendislik ve Doğa Bilimleri Fakültesi’nde, dekanlık görevini yürüten Bilgin dışında profesör yok. Güzel Sanatlar ve Mimarlık Fakültesi, Hukuk Fakültesi ve Dış Hekimliği Fakültesi’nde ise hiç öğretim üyesi bulunmuyor. Neyse ki bu fakültelerin, henüz öğrenci kabulüne başlamadığı belirtiliyor.

Antep’teki üniversite daha öncesinde “adrese teslim kadro” tartışmaları ile gündeme gelmişti. Üniversiteye kadrolu büro personeli ilanına başvuranlar arasından KPSS puanı en düşük olan aday seçilmiş ve Genel Sekreter Yardımcısı Mehmet Kara, “Biz de şaşkıncı” demişti.

Hatipoğlu’nun “üniversite”sindeki akademik durum üniversitelerdeki niteliksizliğin çarpıcı bir göstergesidir. Hatipoğlu’nun kendisi ise Saray rejimi tarafından aranan ve istenen “akademik kadro”nun bir örneğini teşkil etmektedir. Hatipoğlu’nun kariyeri bir hayli göz doldurmaktadır(!) Hatipoğlu televizyon programlarının yanı sıra İmam Hatip Kur’an Kursları Müdürlüğü yapmış, Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi’nde Hadis Ana Bilim dalında *Kur’an-ı Kerim’in Anlaşılmasında Hadislerin Rolü* adlı çalışmasıyla doktor, 2000 yılında da doçent olmuştur. 2017 yılından bu yana YÖK üyeliği bulunmaktadır.

Sadece bir “üniversite”yle ilgili bu gerçekler bile, AKP-MHP gericiliğinin ülkeyi, özellikle de gençliği sürüklemek istediği karanlığı tüm açıklığıyla gözler önüne sermektedir.

Eşit, parasız, bilimsel, nitelikli, ulaşılabilir eğitim haktır!

Geçen senenin mart ayında başlayan uzaktan eğitimin bir yıllık döneminde milyonlarca öğrenci eğitime erişmekte sorunlar yaşadı, yaşamaya devam ediyor. Teknik ekipmanı olmayan, internet altyapısına erişemeyen milyonlarca öğrenci eğitim hakkından mahrum kalıyor.

11 Mart 2020’den bu yana sürdürülen uzaktan eğitim hem öğrencilerin erişebilme olanakları hem de niteliği açısından tam bir fiyaskoya dönüştü. Teknik ekipman ve altyapı gibi eksikliklerden dolayı çöküntü arz eden eğitim tablosunu “kurtarmak” için göstermelik çabalar sergilendi. Milli Eğitim Bakanlığı, çeşitli parti, kurum, belediye, sosyal yardımlaşma dernekleri vb. birçok kurum öğrencilerin teknik ekipman eksikliğini karşılamak için çalışmalar başlattı-

ğına dair haberler basına yansıdı. Teknik ekipman ve altyapı eksikliğinden kaynaklı öğrencilerin eğitim alanında yaşadığı sorunların artarak devam etmesi ise bu çabaların yetersiz ve göstermelik olduğuna döne döne ayna tuttu.

Son olarak Milli Eğitim Bakanlığı’nın illere gönderdiği tabletlerin para karşılığında satılmaya başlandığı haberleri yansıdı basına. Bu, eğitimdeki ticarileşmenin ulaştığı boyutu ayrıca gözler önüne serdi. Ücretsiz dağıtılması gereken tabletlerin satılmasının en güncel örneklerinden birine Trabzon İl Milli Eğitim Müdürlüğü tarafından imza atıldı. İl Milli Eğitim Müdürlüğü ildeki okullara gönderdiği yazıda, öğrencilere dağıtılması için gönderilen tabletlerin, müdürlükten birim fiyatının yarısına alınabile-

ceğini belirtti.

Milyonlarca öğrenciyi eğitim hakkından mahrum bırakanlar, yeni icraatlar ile öğrencilerin eğitim hakkını gasp etmeye devam etmektedirler. Okullara gönderilen yazı bir kez daha göstermiştir ki öğrencilerin sorunları MEB’in umurunda değildir. MEB’in derdi öğrencilerin sorunları üzerinden sermayeye para kazanmaktır. Dolayısıyla ekranlara çıkıp, “Öğrencinin dostuyuz ve öğrencilerin sorunlarını çözmek için büyük bir gayret ile çalışıyoruz” gibi konuşmalar yapımaları tam bir ikiyüzlülüktür.

Salgından bu yana geçen bir yıllık süreç boyunca MEB ve sermaye devleti yetkilileri, yapılan işlerde önceliği öğrencilerin eğitime ve sağlığına değil, para kazanmaya, ekonominin çarkları-

nın döndürülmesine vermiş olduklarını bunun gibi sayısız örnekle tekrar tekrar göstermiştir. Söz konusu Trabzon örneği bunun yeni bir halkasıdır sadece.

Eğitim hakkı, burjuva devletin anayasasında dahi parasız sunulan kamusal bir hak olarak tanımlanmaktadır. Fakat kapitalistler başka her alanda olduğu gibi eğitim alanında da kazanç elde edebilmek için kendi anayasalarını dahi ayaklar altına almaktan çekinmezler. Kapitalist düzende öğrencilerin eğitim hakkının gasp edilmesi sıradan bir vaka-dır artık. Çünkü bu düzenin tunç yasası sermayenin çıkarlarının her şeyin üstünde tutulmasını emretmektedir.

Bugün eğitim hakkımızın gaspını engellemenin; eğitimin eşit, parasız, bilimsel, nitelikli ve ulaşılabilir bir hale getirilmesinin tek yolu emekçilerin ve gençliğin örgütlü mücadelesinden geçmektedir.

K. SÖNMEZ

Paris Komünü
150 yaşında!

PARİS KOMÜNÜ DENEYİMİ (1871) MARX'IN ÇÖZÜMLEMESİ

Komün'den birkaç ay önce, 1870 sonbaharında, Marx'ın, Paris işçilerine hükümeti herhangi bir devirme girişiminin, umutsuzluk tarafından esinlenen bir budalalık olabileceğini göstermeyi amaçlayan bir uyarıda bulunduğu bilinir. Ama, 1871 Martında, kesin savaş işçilere *dayatılıp*, işçiler de bunu kabul ettikten sonra, ayaklanma bir olgu haline gelince, uygun olmayan koşullara karşın, Marx, proletarya devrimini büyük bir coşkunlukla selamladı. 1905 Kasımında yazdıkları, işçileri ve köylüleri savaşıma sürükleyen, ama 1905 Aralığından sonra, liberallerle birlikte, "silaha sarılmamalıydı" diye haykıran, Marksizmin acıklı bir üne sahip Rus dönüğü Plekhanov'un yaptığı gibi, "sırasız" bir hareketi bilgiçlikle yargılamakta diretmedi.

Marx, ayrıca, kendi deyimleriyle "cennetin zaptına çıkan" komüncülerin kahramanlığına hayranlıkla da yetinmedi. Ereğine ulaşmamış da olsa, yığınların devrimci hareketinde, Marx çok önemli bir tarihsel deney, dünya proleter devriminde ileriye doğru kesin bir adım, yüzlerce program ve usyürütmeden çok daha önemli gerçek bir ilerleme görüyordu. Bu deneyi çözümlmek, ondan taktik dersleri çıkarmak, teorisini sıkı bir eleştiriden geçirmek için ondan yararlanmak: Marx'ın kendisi için saptadığı görev, işte budur.

Marx, *Komünist Manifesto*'da yapılmasını zorunlu gördüğü tek "düzeltme"-yi, Parisli komüncülerin devrimci deneyinden esinlenerek yapmıştır.

Komünist Manifesto'nun yeni bir Almanca baskısı için, iki yazarı tarafından imzalanmış son önsöz 24 Haziran 1872 tarihini taşır. Karl Marx ve Friedrich Engels bu önsözde, *Komünist Manifesto* programının "bazı ayrıntılarının artık eskimiş" olduğunu açıklarlar.

Ve devam ederler ki:

"Paris Komünü, özellikle bir şeyi, 'işçi sınıfının hazır bir devlet makinesini ele geçirip onu kendi hesabına kullanmakla yetinmeyeceğini' tanıtlamıştır."

(...)

12 Nisan 1871 günü, yani tam da Komün sırasında Marx, Kugelmann'a şöyle yazıyordu:

"... Benim 18. *Brumaire*'in son bölümünde, eğer yeniden okursan göreceğin gibi, Fransa'da gelecek devrim girişiminin, şimdye dek olduğu gibi artık bürokratik ve askeri makineyi başka ellere geçirmeye değil, onu *yıkma*ya dayanması gerektiğini belirtiyorum (yıkma sözcüğünün altı Marx tarafından çizilmiştir; asıl metinde, sözcük *zerbrechen*'dir). Kıta üzerinde gerçekten halkçı her devrimin ilk koşuludur bu. Kahraman Parisli arkadaşlarımızın giriştikleri şey de, işte budur." ...

"Bürokratik ve askeri makineyi yıkmak": Marksizmin, devrim sırasında proletaryanın devlet karşısındaki görevleri üzerine başlıca dersi bu birkaç sözcükte kısaca dile getirilmiş bulunuyor. Ve, Marksizmin Kautsky'ye borçlu olduğumuz temel "yorumu" ile yalnızca tamamen unutulmuş olmakla kalmayan, ama açıkça çarpıtılmış da olan şey, işte bu derstir!

(...)

1871'de, proletarya Avrupa kıtası ülkelerinden hiç birinde halk çoğunluğunu oluşturamıyordu. Devrim, ancak proletarya ve köylüleri kapsayarak "halk" devrimi olabilir ve çoğunluğu gerçekten harekete sürükleyebilirdi. Halk, işte bu

iki sınıftan oluşuyordu. Bu iki sınıf, "bürokratik ve askeri makine" onları horladığı, ezdiği, sömürdüğü için birleşmişti. "Halk"ın, halk çoğunluğunun, işçilerin ve köylü çoğunluğunun çıkarı, gerçekten bu makineyi *parçalamak*'ta, onu *yıkma*'dır; yoksul köylülerle proleterler arasındaki özgür bağlaşmanın "ilk koşulu" budur; ve bu bağlaşma olmaksızın, sağlam demokrasi olmaz, sosyalist dönüşüm olmaz.

Paris Komünü, bilindiği gibi, bu bağlaşmaya yolaçıyordu. Türlü iç ve dış nedenlerle ereğine ulaşamadı.

(...)

YIKILAN DEVLET MAKİNESİNİ NEYLE DEĞİŞTİRMELİ?

Marx, bu soruya, 1847'de *Komünist Manifesto*'da, henüz yalnızca tamamen soyut, ya da daha çok sorunları belirten, ama çözüm yollarını göstermeyen bir yanıt veriyordu. Devleti "proletaryanın egemen sınıf olarak örgütlenmesi" ile, "demokrasinin fethi" ile değiştirmek: *Komünist Manifesto*'nun yanıtı, buydu. Proletaryanın bir egemen sınıf olarak örgütlenmesinin hangi somut biçimleri alabileceği, bu örgütlenmenin, demokrasinin en tam, en tutarlı fethiyle hangi belirli biçimde uyuşabileceği sorusuna yanıtı, Marx, ütopyaya düşmeden, yığın hareketi *deneyinden* bekliyordu.

Komün deneyi ne kadar sınırlı olursa olsun, Marx bu deneyi *Fransa'da İç Savaş*'ında çok dikkatli bir çözümlmeden geçirir. Bu yazıdan belli başlı parçaları aktaralım:

19. yüzyılda, "sürekli ordu, polis, bürokrasi, din ve yüksek yönetim adamları gibi her yerde hazır olan örgenlikleri ile birlikte", ortaçağ tarafından iletilen "merkezi devlet iktidarı" gelişmişti. Sermaye ile emek arasındaki sınıf karşıtlığının gelişmesi nedeniyle, "devlet iktidarı gitgide toplumsal köleleştirme ereğiyle örgütlenmiş bir kamu gücü, bir sınıf egemenliği aygıtı niteliğini kazanıyordu. Sınıflar savaşımında bir ilerlemeyi gösteren her devrimden sonra, devlet iktidarının salt bastırıcı niteliği gitgide daha açık bir biçimde ortaya çıkıyordu". 1848-1849 devriminden sonra, devlet iktidarı, "sermayenin emeğe karşı ulusal savaş silahı" durumuna gelir. İkinci imparatorluk, bu silahı daha da güçlendirmekten başka bir şey yapmaz.

"İmparatorluğun dolaysız antitezi, Komün oldu." Komün, "sınıf egemenliğinin yalnızca monarşik biçimini değil, sınıf egemenliğinin ta kendisini ortadan kaldırması gereken bir cumhuriyetin" "olumlu biçimiydi..." Proleter sosyalist cumhuriyetin bu "olumlu" biçimi açıkça neye dayanıyordu? Kurmaya başladığı devlet nasıl bir şeydi?

inü üzerine

“... Komünün ilk kararnamesi... sürekli ordunun ortadan kaldırılması ve onun yerine silahlanmış halkın konması oldu...”

Bu istem, şimdi, sosyalist olduğunu söyleyen bütün partilerin programlarında yer alıyor. Ama bu partilerin programlarının kaç para ettiğini, en iyi, 27 Şubat Devriminden hemen sonra, bu isteme uymayı kabul etmemiş bulunan bizim Devrimci-Sosyalistlerimizle Menşeviklerimizimizin tutumu gösterir!

“... Komün, kentin çeşitli ilçelerinden genel oyla seçilmiş belediye meclisi üyelerinden oluşmuştu. Bu üyeler sorumlu ve her an görevden geri alınabilirler. Üyelerinin çoğu doğal olarak ya işçiler, ya da işçi sınıfının ünlü temsilcileriydiler...”

“... Merkezi hükümetin aleti olmaya devam edecek yerde, polis, politik niteliklerinden hemen yoksun bırakıldı ve Komün’ün ‘sorumlu ve her an görevden geri alınabilir’ bir aleti durumuna dönüştürüldü... Yönetimin bütün öteki kollarındaki memurlar için de aynı şey oldu... Komün üyelerinden, en alt basamağa dek, kamu görevi, işçi ücretleri karşılığı görülecekti. Devlet kodamanlarının geleneksel rüşvet ve temsil ödenekleri, bu kodamanların kendisiyle birlikte, yok oldu... Eski hükümet iktidarının maddi aletleri olan sürekli ordu ve polis ortadan kaldırıldıktan sonra, Komün manevi baskı aracını, papazların iktidarını yıkmaya işine girişti... Adalet görevlileri yalancı bağımsızlıklarından yoksunlaştırıldılar... seçilir, sorumlu ve geri alınabilir olacaklardı...”

Böylece, Komün, sürekli orduyu ortadan kaldırma, istisnasız bütün memurların seçilerek işbaşına gelme ve her an işten geri alınabilme yönteminin kabulü yoluyla, “yalnızca” daha tam bir demokrasi kurarak, yıkılmış devlet makinesini değiştirmişe benziyordu. Ne var ki, bu “yalnızca”, aslında devsel bir yapıt oluşturur: kurumların adamakıllı farklı başka kurumlarla değiştirilmesi. Bu bir “niceliğin niteliğe dönüşümü” durumunun ta kendisidir: Böylece, tasarlanması olanaklı en tam ve en yöntemli biçimde gerçekleşmiş bulunan demokrasi, burjuva demokrasiden proletarya demokrasisi durumuna gelir; devlet (belirli bir sınıf baskı altında tutmaya yarayan özel güç) durumundan, asıl anlamıyla, artık devlet

olmayan bir şey durumuna dönüşür.

Ama bu böyledir diye, burjuvaziyi yenmek ve direncini kırmak zorunluluğu da ortadan kalkmaz. Komün, özellikle bu zorunlulukla karşı karşıyaydı; ve, Komün’ün bozguna uğrama nedenlerinden biri de, bu işi gereğince gözüpük bir biçimde yapmamış olmasıdır. Ama burada, baskı altında tutma örgütü, artık kölecilik, serflik ve ücretli kölelik çağlarında her zaman olduğu gibi, nüfusun azınlığı değil, çoğunluğudur. Ama, kendisini baskı altında tutanları *kendisi yendiği* anda da, halk çoğunluğunun “özel bir baskı gücü”ne *artık gereksinimi yoktur!* İşte bu anlamdadır ki, devlet *sönmeye* başlar. Ayrıcalıklı bir azınlığın (ayrıcalıklı memurlar, sürekli ordu şefleri) özel kurumları yerine, bu işleri çoğunluğun doğrudan kendisi görebilir; ve devlet gücünün görevleri halkın tümü tarafından ne ölçüde yerine getirilirse, bu güç o derecede zorunlu olmaktan çıkar.

Bu bakımdan, Komün tarafından alınan ve Marx’ın önemle belirttiği önlemlerden biri son derece dikkate değer: bütün temsil ödeneklerinin, memur zümresine tanınmış bütün parasal ayrıcalıkların kaldırılması; *bütün* memur aylıklarının “işçi ücretleri” düzeyine indirilmesi. Burjuva demokrasiden proletarya demokrasisine, ezenlerin demokrasiden ezilen sınıfların demokrasisine, belirli bir sınıf baskı altında tutmaya yarayan “özel güç” olarak devletten, halk çoğunluğunun, işçi ve köylülerin genel *iktidarı* tarafından baskıcılar üzerinde uygulanan baskıya *dönüş*, en göze çarpar biçimde, işte burada ortaya çıkar. Ve, işte tam da devlet sorunuyla ilgili belki bu en çarpıcı ve en önemli nokta üzerindedir ki, Marx’ın öğrettiği şeyler, en çok unutulmuş şeyler olmuştur. Basitleştirilmiş açıklamalarda -sayısızdır bunlar- bundan hiç söz edilmez. İnançları devlet dini haline geldikten sonra, ilkel hristiyanlığın “safliklarını”, devrimci demokratik ruhuyla birlikte unuttuğu bulunan hristiyanlar gibi, bu nokta üzerinde bir “saflık”mış gibi susmak, “usuldendir”.

Yüksek devlet memurları aylıklarının indirimi, “yalnızca” saf, ilkel bir demokratizm istemiymiş gibi görünür. Modern oportünizmin “kurucularından” biri, eski sosyal-demokrat Ed. Bernstein, “ilkel” demokratizme karşı yavan burjuva

alaylarını yinelemeyi alışkanlık haline getirmişti. Bütün oportünistler gibi, günümüzün bütün kautskitsleri gibi, o da, ilk olarak “ilkel” demokratizme belirli ölçüde bir “dönüş” olmaksızın, kapitalizmden sosyalizme geçmenin *olanaksız* olduğunu (çünkü, ensonu devlet görevlerinin çoğunluk tarafından, halkın tümü tarafından yapılması başka türlü nasıl olanaklı olabilir?), ve ikinci olarak, kapitalizm ve kapitalist kültür üzerine dayanmış “ilkel demokratizm”in, eski, ya da kapitalizm-öncesi çağların ilkel demokratizmi olmadığını, hiç mi hiç anlamamıştır. Kapitalist kültür, büyük üretimi, fabrikaları, demiryollarını, postayı, telefona vb. *yaratmıştır*. Ve, *bu temel üzerinde*, eski “devlet iktidarı” görevlerinin büyük çoğunluğu öylesine basitleştirilmiş ve öylesine basit kayıt-kuyut, denetim işlemlerine indirgenebilmişlerdir ki, ilköğretimden geçmiş bulunan herkes bu işleri yapabilir; basit bir “işçi ücreti” ile bütün bu işler pekala yapılabilir; öyleyse, bu işlerden her tür ayrıcalıklı, “hiyerarşik” nitelik kaldırılabilir (kaldırılmalıdır da).

İstisnasız bütün memurların her işe seçimle gelip, *her an* görevden geri alınabilmelerinin olanaklı olması, aylıklarının normal bir “işçi ücreti” düzeyine indirilmesi gibi, işçilerle köylü çoğunluğunun çıkarlarını son derecede dayanışık duruma getiren bu basit ve “anlaşılması kolay” demokratik önlemler, aynı zamanda kapitalizmden sosyalizme götüren köprü işini de görürler. Bu önlemler, devletin yeniden-örgütlenmesine, toplumun salt

politik yeniden-örgütlenmesine ilişkindirler; ama elbette tüm anlam ve tüm değerlerini, ancak “mülksüzleştiricilerin mülksüzleştirilmesi”nin gerçekleşmesine ya da hazırlanmasına bağlandıkları zaman, yani üretim araçları üzerindeki kapitalist özel mülkiyetin sosyalist mülkiyet durumuna dönüşmesiyle kazanırlar.

Marx, “Komün, iki büyük masraf kaynağını, sürekli ordu ve memurculuğu ortadan kaldırarak, bütün burjuva devrimlerin belgisi olan ucuz hükümeti gerçekleştirdi” diye yazıyordu.

(...)

PARLAMENTARİZMİN ORTADAN KALDIRILMASI

Marx, şöyle yazıyordu:

“Komün, parlamenter bir örgüt değil, aynı zamanda hem yürütmeci hem de yasamacı, hareketli bir gövde olmak zorundaydı.”

“Genel oy hakkı, her üç ya da altı yılda bir parlamentoda halkı yönetici sınıfın hangi üyesinin ‘temsil edeceği’ni ve ayaklar altına alacağını (*ver-und zertreten*) kararlaştırmak yerine, komünler halinde örgütlenmiş halka -herhangi bir işverenin kişisel seçimi gibi-, bu işletmeler [komünler] için işçiler, gözlemciler, muhasebeciler bulmaya yaramalıydı.”

(...)

Burjuva toplumun iliklerine dek çürümüş, satılık parlamentarizmi yerine, Komün, düşünce özgürlüğü ve tartışmanın yutturmaca halinde yozlaşmadığı örgenlikleri koyar. Bu örgenliklerde, düşünce özgürlüğü ve tartışma, yutturma-

ca halinde yozlaşmaz: çünkü parlamenterler (bu örgütlere seçilenler) kendileri çalışmak, yasalarını kendileri uygulamak, bu yasaların etkilerini kendileri denetlemek, bunlar üzerine, seçmenlerine karşı, doğrudan kendileri yanıt vermek zorundadırlar. Temsili örgenlikler kalır; ama, özel sistem olarak, yasama ve yürütme arasındaki işbölümü olarak, milletvekilleri için ayrıcalıklı durum olarak parlamentarizm *artık yoktur*. Bir demokrasiyi, hatta bir proletarya demokrasisini, temsili örgenlikler olmaksızın düşünemeyiz; ama, eğer bizim için burjuva toplumunun eleştirisi boş bir söz değilse, eğer bizim burjuvaziyi alaşağı etme isteğimiz ... ciddi ve içten bir istekse, demokrasiyi parlamentarizm olmaksızın düşünebiliriz ve düşünmek *zorundayız* da.

Marx'ın, Komün için olduğu gibi, proletarya demokrasisi için de gerekli olan bu idari personelin görevlerinden söz ederken, karşılaştırma terimi olarak "herhangi bir işverenin" personeli terimini kullanması, yani "işçileri, gözetimcileri ve muhasebecileri" ile olağan bir kapitalist işletmeyi alması, son derece anlamlıdır.

Marx'ta ütopyacılığın zerrisi yoktur; o tepeden tırnağa "yeni" bir toplum tasarlamaz, tepeden tırnağa "yeni" bir toplum türetmez. Hayır, o yalnızca yeni toplumun eskisinin *içinden doğuşunu*, eski toplumdaki yeni topluma geçiş biçimlerini, doğal bir tarih süreci olarak irdeler. Somut proleter yığın hareketi deneyini ele alır ve ondan pratik dersler çıkarmaya çalışır. Marx, Komün "okulundan ders alır"; tıpkı bütün büyük devrimci düşünürlerin, ... hiçbir zaman bilgiççe bir "ahlak" açısından yanaşmaksızın, ezilen sınıf hareketlerinin büyük okulundan ders almakta duraksamadıkları gibi.

Memurculuğu birdenbire, her yerde ve büsbütün ortadan kaldırmak sözkonusu edilemez. Bu bir ütopyadır. Ama, giderek tüm memurculuğun ortadan kalkmasını sağlayacak yeni bir yönetim makinesinin vakit geçirmeksizin kurulmasına başlamak için, eski yönetim makinesini hemen *parçalamak* bir ütopya *değil*, Komün deneyinin ta kendisi, devrimci proletaryanın geciktirilmemesi, ivedi görevinin ta kendisidir.

(...)

ULUS BİRLİĞİNİN ÖRGÜTLENMESİ

"... Komün'ün geliştirme zamanı bulamadığı kısa bir ulusal örgütlenme taslağında, hatta en küçük köylerin bile siyasal örgütlenme biçiminin komün olması gerektiği açıkça söylenmiştir..." Aynı biçimde, Paris "ulusal delegasyonu"nu seçecek olanlar da, komünlerdir.

"... Henüz merkezi bir hükümete kalmış bulunan, sayıca az, ama önemli görevler, yanlışlığı biline biline söylendiği

gibi, ortadan kaldırılmamalı, ama Komün memurlarına, yani sıkı sıkıya sorumlu memurlara verilmeliydi..."

"... Ulusun birliği parçalanmamalı, tersine, komünal kuruluş aracıyla örgütlenilmeliydi; ulus birliği, bu birliğin cisimleşmesi olduğunu ileri süren, ama asalak bir urdan başka bir şey olmadığı halde, ulustan bağımsız ve ondan üstün olmak isteyen devlet gücünün parçalanması yoluyla, bir gerçeklik durumuna gelmeliydi... Önemli olan, eski hükümet iktidarının salt bastırıcı nitelikteki organlarının budanması, kesilip atılmasıydı; bu iktidarın yasal görevleri, toplumun üstünde yer aldığı ileri süren bir otoriteden sökülüp alınmalı ve toplumun sorumlu görevlerine verilmeliydi." ...

(...)

ASALAK DEVLETİN YIKILMASI

Marx'ın bu konuyla ilgili parçalarını daha önce aktarmıştık; şimdi onları tamamlıyacağız. Marx, şöyle yazıyordu:

"Genellikle, tamamen yeni tarihsel kuruluşların yazgısı, haksız yere, kendileriyle az-buçuk bir benzerlik gösterdikleri toplumsal yaşamın daha eski, hatta kaybolup gitmiş biçimlerinin kopyası olarak kabul edilmektedir. Böylece, çağcıl devlet iktidarını parçalayan (*bricht*) bu yeni Komün'de de, ortaçağ komünlerinin, bir canlanması... Montesquieu ve Girondin'lerin düşlerine uygun bir küçük devletler federasyonu ... merkeziyetçiliğin aşırılıklarına karşı eski savaşımın abartılmış bir biçimi görülmek istendi..."

"... Komünal kuruluş, o zamana dek toplumun sırtından geçinen ve onun özgür hareketini kötürümleştiren asalak ur tarafından, yani devlet tarafından sahip çıkılan bütün güçleri, toplumsal gövdeye geri verecekti. Yalnız bu olgudan dolayı, komünal kuruluş, Fransa'nın yeniden-canlanmasının hareket noktası

olabilirdi..."

"... Komünal kuruluş, tarım üreticilerini kentlerin entellektüel yönetimi altına koyacak, onlara kent işçilerinin kişiliğinde, çıkarlarının doğal koruyucularını bulma güvencesini getirecekti. Komün'ün varoluşu bile, apaçık bir şey olarak, belediye özgürlüğünü içeriyordu; ama bu özgürlük, artık ortadan kaldırılmış bulunan devlet iktidarı için bir engel değildi."

"Devlet iktidarının", bu "asalak urun yıkılması"; bu iktidarın "budanması", "yıkılması", "artık ortadan kaldırılmış bulunan devlet iktidarı" -Komün deneyini değerlendiren ve çözümleyen Marx, devletten işte bu terimlerle söz eder.

Bütün bunlar, yarım yüzyıldan daha az bir süre önce yazıldı; ve bugün, çarpıtılmamış bir Marksizmi yeniden bulmak ve onu geniş halk yığınlarının bilincine yerleştirmek için, arkeolojik kazılara girişmek gerekiyor. Marx'ın, yaşamış olduğu son büyük devrim üzerindeki gözlemlerinden çıkardığı sonuçlar, tam da proletaryanın yeni bir büyük devrimler çağı başladığı anda unutulmuş bulunuyor.

"... Komün'ün konusu olduğu yorumların ve ondan yana olduğunu söyleyen çıkarların çokluğu, bütün öbür hükümet biçimlerinin o zamana dek vurguyu bastırma üzerine koymuş bulunmalarına karşın, onun yayılmaya çok elverişli bir siyasal biçim olduğunu gösterir. Onun gerçek gizi, şudur: özsel olarak bir işçi sınıfı *hükümeti*, üreticilerin, temellükçüler sınıfına karşı sınıf savaşımının sonucu, emeğin iktisadi kurtuluşunun gerçekleşmesini sağlayan ensonu bulunmuş siyasal biçimdi o..."

"Bu son koşul olmaksızın, komünal kuruluş olanaksız bir şey ve bir aldatmaca olurdu..."

İçinde toplumun sosyalist yeni-

den-örgütlenmesinin oluşması gereken siyasal biçimleri "keşfetmek" için, ütopyacılar büyük çabalar göstermişlerdi. Anarşistler, siyasal biçimler sorununu toptan bir yana atmışlardı. Çağdaş sosyal-demokrasi oportünistleri, burjuva parlamenter demokratik devletin siyasal biçimlerini, aşılması gereken bir sınır olarak kabul etmişler ve, bu biçimleri *parçalamayı* gözetken her girişime anarşizm adını vererek, bu "model" önünde secdeye kapana kapana alınlarını aşındırmışlardı.

Marx, tüm sosyalizm ve siyasal savaşım tarihinden, devletin ortadan kalkması gerektiği ve bu ortadan kalkışın geçiş biçiminin de (devletten devlet-olmayana geçiş), "egemen sınıf olarak örgütlenmiş proletarya" olacağı sonucunu çıkarmıştır. Bu geleceğin siyasal *biçimleri'*ne gelince, Marx onları *keşfetmek* için kendini yormadı. Yalnızca Fransa tarihini gözlemek, onu çözümlmek, ve 1851 yılının kendisini götürdüğü: "olaylar burjuva devlet makinesinin *yıkılmasına* doğru yöneliyor", sonucunu çıkarmakla yetindi.

Ve, proletaryanın devrimci yığın hareketi patlak verdiği zaman, bu hareketin başarısızlığına, kısıllığına ve apaçık güçsüzlüğüne karşın, Marx, onun *ortaya koyduğu* biçimleri irdelemeye koyulur.

Komün, emeğin ekonomik kurtuluşunu gerçekleştirmeyi sağlamak için proleter devrim tarafından "ensonu bulunmuş" olan biçimdir.

Komün, proleter devrim tarafından, burjuva devlet makinesini parçalamak için yapılmış ilk girişimdir; parçalanmış olan şeyin *yerine geçmesi* olanaklı ve gerekli olan, "ensonu bulunmuş" olan siyasal biçimdir.

(...)

(Devlet ve İhtilal,
Bilim ve Sosyalizm Yayınları, s.47-67)

Komün dersleri

V. İ. Lenin

1848 Devrimine son veren hükümet darbesinden sonra, Fransa, onsekiz yıl için Napolyoncu rejimin boyunduruğu altına girdi. Bu rejim, ülkeyi, ulusal aşağılanmaya olduğu kadar iktisadi yıkıma da götürdü. Eski rejime karşı ayaklanan proletarya, biri ulusal, öbürü toplumsal iki görev birden yüklendi: Fransa'nın Alman istilâsından kurtarılması ile, işçilerin kapitalizm boyunduruğundan sosyalist kuruluşu. Bu iki görevin biraraya gelmesi, Komünün en özgün özelliğini oluşturur.

Burjuvazi o zaman, proletaryanın ulusun bağımsızlığı için yönetimi altında savaşacağı bir "ulusal savunma hükümeti" oluşturuyordu. Gerçeklikte, bu hükümet, görevini Paris proletaryasına karşı savaşmada gören bir "halka ihanet" hükümeti idi. Ama yurtseverce yanılsamaları ile körleşen proletarya bunu anlamıyordu. Yurtseverlik fikri 18. yüzyılın büyük Devrimine kadar çıkar; bu fikir Komün sosyalistlerinin kafasını egemenliği altına aldı, ve örneğin, sözgötürmez devrimci ve sosyalizmin ateşli yandaşı Blanqui, gazetesini için şu *Yurt tehlikede* burjuva çılgından daha uygun bir başlık bulamadı!

Bu iki çelişik amacın -yurtseverlik ve sosyalizm- biraraya gelmesi, Fransız sosyalistlerinin ölümcül yanılgısını oluşturdu. Enternasyonal'in 1870 Eylül bildirgesinde, Marx, Fransız proletaryasını, kendini yalancı ulusal görüşe kaptırmasına karşı uyarılmış bulunuyordu: büyük Devrimden bu yana derin değişiklikler olmuştur, sınıf karşıtlıkları keskinleşmiştir, ve eğer tüm Avrupa gericiliğine karşı savaşım o zaman devrimci ulusun tümünü birleştiriyor idiyse, bugün, tersine, proletarya kendi çıkarlarını artık öbür sınıfların, kendisine düşman sınıfların çıkarları ile birleştiremez. Ulusal aşağılanmanın sorumluluğunu burjuvazi taşı-sın! Proletaryanın işi, sosyalizm aracıyla emeği burjuvazi boyunduruğundan kurtarmak için savaşım vermektir.

Ve gerçekten, burjuva "yurtseverlik"inin gerçek yüzü ortaya çıkmakla gecikmedi. Prusyalılar ile yüzkızartıcı bir barış imzaladıktan sonra, Versailles hükümeti kendi ivedi görevine yanaştı, kendisini korkutan silahları Paris proletaryasının elinden almak için bir saldırıya girişti. İşçiler bunu Komün ilânı ve iç savaş ile yanıtladılar.

Sosyalist proletaryanın birçok tarikata

Marx, Komünün tarihsel anlamı ve önemine çok büyük bir değer veriyordu: eğer Versaylılar güruhu Paris proletaryasının silahlarını kalleşçe elde etmeye giriştiği sırada, işçiler onları savaşmadan bırakmış olsalardı, bu güçsüzlüğün proleter hareket içinde yolaçacağı göz yılgınlığının zararı, silahlarını savunurken işçi sınıfı tarafından kavgada uğranılmış bulunan yitimlerden çok daha büyük olurdu.

bölünmüş bulunmasına karşın, Komün, burjuvazinin önermekten başka bir şey bilmediği demokratik görevleri, kendisi ile yerine getirmesini bildiği oybirliğinin parlak bir örneği olarak göründü. Özel ve karmaşık yasalar çıkarmaksızın, sadece eylemler aracıyla, iktidardaki proletarya toplumsal rejimi demokratlaştırdı, bürokrasiye son verdi, görevlileri halk tarafından seçti.

Ama parlak bir zaferin meyvelerini iki yanılgı yok etti. Proletarya yarı yolda durdu: "mülksüzleştiricileri mülksüzleştirme"ye girişecek yerde, ülkede, ortak bir ulusal görev ile birleşmiş yüce bir adaletin kurulması üzerine düşlere kapıldı; örneğin bankalar gibi kurumlara hiç dokunulmadı, prudoncu "adaletli değişim" vb. teorisi, henüz sosyalistler arasında egemen bulunuyordu. İkinci yanılgı, proletaryanın çok büyük yüce gönüllülüğü oldu; düşmanlarını ortadan kaldıracak yerde, proletarya onlar üzerinde manevâ

bir etkide bulunmaya çalıştı, iç savaşta ki salt askerî eylemlerin önemini savsadı ve, Paris'teki zaferini Versailles üzerine gözüpek bir saldırı ile taçlandırarak yerde, oyalandı ve Versailles hükümetine karanlık güçleri toplama ve kendini mayıstaki kanlı haftaya hazırlama zamanını kazandırdı.

Ama tüm yanılgılarına karşın, Komün, 19. yüzyılın en yüce proleter hareketinin en ulu örneğidir. Marx, Komünün tarihsel anlamı ve önemine çok büyük bir değer veriyordu: eğer Versaylılar güruhu Paris proletaryasının silahlarını kalleşçe elde etmeye giriştiği sırada, işçiler onları savaşmadan bırakmış olsalardı, bu güçsüzlüğün proleter hareket içinde yolaçacağı göz yılgınlığının zararı, silahlarını savunurken işçi sınıfı tarafından kavgada uğranılmış bulunan yitimlerden çok daha büyük olurdu. Komünün esirgemezlikleri ne kadar ağır olmuş olursa olsunlar, onun genel proletarya savaşımı bakımından

taşıdığı önem aracıyla ödünlenmişlerdir: Komün Avrupa'daki sosyalist hareketi derinden derine harekete getirmiş, iç savaşın gücünü ortaya çıkarmıştır; yurtseverce yanılsamaları dağıtmış ve burjuvazinin ulusal özlemlerine duyulan bönce inancı yoketmiştir. Komün, Avrupa proletaryasına, sosyalist devrim sorunlarını somut olarak koymasını öğretmiştir.

Proletaryanın aldığı ders, unutulmayacak. İşçi sınıfı, aralık ayaklanması sırasında Rusya'da yararlanmış bulunduğu gibi, ondan yararlanacak.

Rus devrimine öngelen ve onu hazırlayan dönem, Fransa'daki napolyoncu boyunduruk dönemi ile bir benzerlik gösterir. Rusya'da da, mutlakiyetçi güruh, ülkeyi iktisadî yıkım ve ulusal aşağılanmaya götürmüştü. Ama uzun zaman, toplumsal ilerleme yığınların bir hareketine elverişli koşulları yaratmadığı sürece, devrim patlak veremedi ve, bütün kahramanlıklarına karşın, devrim-öncesi

dönemde hükümete karşı yalıtık saldırılar, halk yığınlarının ilgisizliği karşısında kırılıp gittiler. Sadece sosyal-demokrasi, direngen ve yöntemli bir çalışma ile, yığınlara yüksek savaşım biçimlerini öğretmesini bildi: yığınsal eylemler ve silahlı iç savaş.

Sosyal-demokrasi genç bir proletaryada “ulusal” ve “yurtseverce” sapıncıları yok etmesini bildi, ve onun dolaysız müdahalesi ile, çardan 17 Ekim bildirgesini çekip alma başarısı gösterildiği zaman, proletarya, devrimin bir sonraki ve kaçınılmaz aşamasını var gücüyle hazırlamaya koyuldu: silahlı ayaklanma. “Ulusal” yanısamalardan kurtulduktan sonra, proletarya kendi sınıf güçlerini, kendi yığın örgütleri: İşçi ve Asker Vekilleri Sovyetleri vb. içinde topladı. Ve Rus devriminin ereklere ve görevleri ile 1871 Fransız devriminin ereklere ve görevleri arasındaki bütün ayrılıklara karşın, Rus proletaryası, Paris Komününün başlatmış bulunduğu savaşım aracına, iç savaşa başvurma zorunda kaldı. Komün derslerini anımsayan Rus proletaryası, proletaryanın barışçıl savaşım araçlarını bir yana bırakamayacağını -bu araçların onun günlük çıkarlarına hizmet ederler ve devrimin hazırlık döneminde zorunludurlar, ama, bazı koşullar içinde, sınıf savaşımının silahlı savaşım ve iç savaş durumuna dönüşeceğini de hiç bir zaman unutamayacağını biliyordu; proletaryanın çıkarlarının, düşmanlarının kökünün açık boğuşmalar içinde kazınmasını gerektirdiği zamanlar da vardır. Fransız proletaryası, Komün sırasında bunu ilk olarak gösterdi, ve Rus proletaryası da aralık ayaklanması sırasında parlak bir biçimde doğruladı.

İşçi sınıfının bu iki ulu ayaklanması bastırıldı. Varsın olsun. Bundan ötürü yeni bir ayaklanma, proletarya düşmanı güçlerin, karşısında güçsüz kalacakları, ve sosyalist proletaryanın tam bir zafer kazanacağı bir ayaklanma, patlak vermekten geri kalmayacak.

Zagraniçnaya Gazeta

23 Mart 1908

(Paris Komünü Üzerine,
Marx-Engels-Lenin,
Sol Yayınları, s.400-404)

“Komün Dersleri” makalesi, Lenin’in bir konuşmasının tutanak metnidir. Gazete, makaleden önce, şu notu düşmüş: “18 Mart günü Cenevre’de üç proleter yıldönümü için uluslararası bir miting yapıldı: Marx’ın ölümünün 25. yıldönümü, 1848 Mart devriminin 60. yıldönümü ve Paris Komünü’nün [37. ç.] yıldönümü. Rusya Sosyal-Demokrat İşçi Partisi temsilcisi Lenin de, bu mitingde söz aldı; konuşmasında, Paris Komünü’nün tüm anlam ve önemini belirtti.” -ç.

Paris Komünü:

“Toplumsal devrimin şafağı”

12 EKİM Sayı 69

“Vive la Comüne”

Paris Komünü:
“Toplumsal devrimin şafağı”

Paris’in emekçi yığınları feodalizme karşı mücadelede burjuvaziye birlikte ve üzerinde “özgürlük, eşitlik, kardeşlik” yazan üç renkli bayrak altında yürümüşlerdi. Aradan yüzyıl geçmemişti ki, bu kez ellerinde kızıl bayraklar, burjuvaziye karşı savaşıyorlardı.

Paris’in emekçi yığınları feodalizme karşı mücadelede burjuvaziye birlikte ve üzerinde “özgürlük, eşitlik, kardeşlik” yazan üç renkli bayrak altında yürümüşlerdi. Aradan yüzyıl geçmemişti ki, bu kez ellerinde kızıl bayraklar, burjuvaziye karşı savaşıyorlardı.

Komün insanlığın nihai kurtuluşu için başlayan uzun yürüyüşünün son derece görkemli bir ilk adımı idi. O ne gelip geçici, ne de rastlantının ürünü bir olaydı. Bunun içindir ki etkileri ve sonuçlarıyla daha sonraki dönemleri de derinden etkiledi.

2 Aralık 1851 darbesinden doğan ikinci imparatorluk rejiminin yolaçtığı ağır siyasi ve ekonomik bunalım hazırlamıştı Komün’ü. Paris sokakları 19. yüzyıl boyunca kaç kez emekçi yığınların direnişine ve barikat savaşlarına tanıklık etmişti.

Fakat bu en sonucusunu diğerlerinden ayıran çok temelli farklılıklar vardı. Bu kez yükseltelen proletaryanın kızıl renkli bayrağı idi. İlk kez bir hükümete ve kendi silahlı birliklerine sahiptiler ve küçük-burjuva yığınları da kendi bayrakları altında yürütmeyi başarmışlardı.

Komüncüler kendi eylemlerini Paris ile sınırlı görmüyorlar, tüm dünyadaki emekçi yığınlar için mücadele ettiklerine inanıyorlardı. Komün bayrağı dünya cumhuriyetinin bayrağı olarak kabul ediliyordu. Hedefleri ve talepleri ne kadar belirsiz ve bulanık olursa olsun tüm dünya üzerinde sarsıcı bir etki yaratmasının en önemli nedenlerinden biri idi bu ve Avrupa’nın ve Amerika’nın emekçi yığın-

ları üzerinde büyük bir heyecan dalgası yarattı. Burjuvazi ve basın ise nefret ve kin kusuyor, lanetliyordu.

Zira 1871’in 18 Mart’ında Paris’te gürleyen top sesleri, yalnızca Fransa’yı değil tüm dünyayı sarsmıştı. O güne dek hiçbir devrimin başaramadığım başarmıştı Paris devrimi. 72 gün gibi kısa bir süreçte tüm kölelik zincirleri kırılıp atılmıştı.

Neydi Komün?

Toplumsal devrimin ilk öncü müfrezesi idi.

“Olağanüstü bir tarihsel olay”, emekçi yığınların tarihsel girişkenliğinin “olağanüstü” bir örneği idi. “Olağanüstü” bir inisiyatif, kahramanlık, cesaret ve özveri idi.

“Siyasal iktidarın işçi sınıfı tarafından fethini temsil ediyordu” ve “sınıflı toplumu tarihe gömecek büyük toplumsal devrimin şafağı idi”.

Ve en önemlisi, Komün, “devletin yadsınması” idi. Komün’e kadar tüm devrimler, sınıf egemenliğinin bir aracı olarak devlet denilen bürokratik ve askeri mekanizmayı daha da yetkinleştirmişlerdi. Bu kez bu egemenlik aracının kendisine yönelmişti.

Fakat bu “umutsuz” bir savaştı. Tarihsel-toplumsal koşullar bu ilk “proleter devletin” yaşayabilmesi için yeterince olgunlaşmamıştı. İşte böylesine elverişsiz koşullarda işçi sınıfının son derece cüretli bir girişimiydi Komün. İşçi sınıfı burjuvaziye tarihe gömmeye yetenekli tek sınıf olduğunu ilk kez bu eylemi ile ortaya koydu. Nesnel ve öznel koşullardaki tüm

olumsuzluklara karşın görkemli bir direnişle son barikatına kadar savaşan, kızıl bayrağı yere düşürmeyen tek sınıf oldu. Teslim olmaksızın, onurlu bir biçimde ölmeyi yeğledi.

Zira onlar gökyüzünü fethetmeye çıkmışlardı!

Burjuvazinin ayaklarını bastığı toprak öylesine derinden sarsılmıştı ki, yanıtı, dizginsiz bir terör, sınırsız bir vahşet oldu. Sözde “uygarlığın” temsilcisi bu sınıf tükenmiş ve çürümeye başlamıştı artık! Adeta devrimi kökünden kazımak istercesine saldırdı. Vahşet ve katliam barbarlık dönemlerinin hiç gerisinde kalmadı. Tam bir kitlesel kıyım yaşandı.

Komün yepyeni temeller üzerinde kurulacak yeni bir toplumun doğumunun ilk sancılıydı. Nesnel koşullardaki elverişsizliğin yanısıra bu ilk olmanın getirdiği pek çok zaafi ve yanılığını da yaşadılar. Fakat insanlığın gelecekteki yürüyüşünün önünü açan, “devlet mekanizmasını ele geçirmekle yetinmeyip onu parçalayan”, devlet denilen “asalak ur” a savaş açan ilk devrim oldu. Ardında son derece zengin bir deneyim bırakarak toplumsal devrim tarihindeki onurlu yerini aldı.

Onun yenilgisi, gelecekteki yengilerin yolunu açtı.

“Komün ezilse bile, savaşım sadece ertelenecek. Komün ilkeleri ölümsüzdür ve yokedilemezler; bu ilkeler, işçi sınıfı kurtuluşunu elde edeceği güne değin kendilerini zorla kabul ettirmekten geri kalmayacaklar.”

(Ekim, Sayı: 69, 15 Mart 1993)

50. yılında 12 Mart darbesi ve '71 devrimci hareketi

A. Engin Yılmaz

12 Mart 1971 askeri faşist darbesinin ve devrim tarihimizin bir kilometre taşı olan '71 Devrimci Hareketinin 50. yıldayız. Geleneksel sol hareket payına elli yılın ardından bugün gelinen aşama, yazık ki '71 Devrimci Hareketinin gerisine düşmek, bu tarihsel çıkışla yaratılan devrimci miras ve değerlerin ağırlıklı olarak tüketilmesi noktasına varmak olmuştur. Bu tesadüf değildir. Mahirlerin, Denizlerin, İboların yarattığı devrimci mirası ve değerleri yaşatarak bugünlere taşımak, ancak onu daha ileri düzeyde ve işçi sınıfı devrimciliği ekseninde üretmekle mümkün olabirdi.

Bu başarılmadığı durumda, o geçmişin gerisine düşmek ve yaratılan devrimci mirası tüketmek kaçınılmaz bir akıbet oldu. Devrimci-demokrat ve reformist kanatlarıyla geleneksel sol hareketin bugünkü tablosuna bakıldığında görülen acı gerçek budur. Dolayısıyla '71 mirasının devrimci özünün yaşatılması ve yarınlara taşınması, mevcut tablo üzerinden daha büyük önem kazanmaktadır. Bu, tarihimizin yüz akı olan geçmiş devrimci kuşaklara karşı bir borç, geleceğin kuşaklarına karşı ise yerine getirilmesi zorunlu olan devrimci bir sorumluluk ve görevdir.

Kendilerinin halen de '71 Devrimci Hareketinin takipçisi olduğunu iddia edenlerin bir kısmı devrimci örgüt anlayış ve pratiğini terk ettiler. Devrimci miras ve değerleri tüketerek, liberal-reformist kimlikleriyle düzenin icazet sınırları içine boylu boyunca uzandılar. Sermayenin parlamentosunda demokrasi mücadelesi vermekten başka dertleri kalmayanlar, '71 devrimcilerinin tuttuğu yolu yıllar önce terk ederek, gerisine geri TİP çizgisine dönen tövbecarlara dönüştüler. '71 Devrimci Hareketinin yarattığı devrimci miras ve değerleri temsil ettiğini idda eden halkçı devrimcilik ise, bir dizi nedenin ve uzun yılları bulan tasfiyecilik süreçlerin ardından devrimci değerler ve ilkeler alanında önemli bir erozyon yaşadı. Pratik plandaki radikal konumlarına ve ödedikleri kimi bedellere rağmen varılan bugünkü aşamada onlar da '71 devrimciliğinin gerisine düşmüş, dahası ondan kopmuş bulunmaktadır.

Halkçı devrimci akımların bir kısmı ideolojik deformasyon eşliğinde varlık-yokluk sorunu yaşayan önemsiz ve ciddiyetsiz çevreler haline gelmiş, bir

kısmı kağıt üzerindeki programlarını bir yana bırakarak başkalarının yedeğine düşmüş, kendi geçmişlerinin de gerisine düşerek adeta başka bir konum ve kimlik kazanmış bulunuyorlar. Kimileri ise 50 yıl önce 20'li yaşlardaki genç devrimciler tarafından ortaya konulan düşünsel düzeyin zerrece ötesine geçemeyerek, ona tek bir kelime ekleme yeteneği gösteremeyerek, 50 yıl önceki ideolojik-politik tahlillerde donup kalmış mezhepler konumundadır. Bunlar da birçok bakımdan '71 devrimciliğinin mirasından ve değerlerinden kopmuş, büyük ölçüde ciddiyet sorunuyla yüz yüze kalmış durumdadır.

İdeoloji-politik çizgide ve örgütsel yaşamda ciddiyetsizlik ve tutarsızlık, devrimci teoriye ilgisizlik, "döneme uygun politika" ve "yeni açılımlar" adına devrimci stratejik hedeften kopma, ilkeleri umursamama, başkalarının yedeğinde politika yapma, devrimci değerlerde büyük aşınma, sınıfa inançsızlık ve sınıf dışı politika vb. nitelikler geleneksel sol hareketin ortak özelliğidir. '71 devrimci çıkışının 50. yılında halkçı devrimciliğin karşılaştığı akıbet ne yazık ki budur. Pratik plandaki radikalizm ve ödenen bedeller

bu gerçeği zerrece değiştirmemektedir. Çünkü sorun, temelde devrimci çizgi ve ideolojik kimlik sorunudur.

Sol hareketin bu iç karartıcı tablosu, '71 devrimci mirasını ve değerlerini yaşatmayı her zamankinden çok daha önemli kılmaktadır. '71 devrimci çıkışının devrimci özünü işçi sınıfı devrimciliği çizgisinde yaşatmak ve daha da ileriye taşımak, onların mirasına bağlı kalmanın ve onların anısını yaşatmanın biricik yoludur. Bunu başarmak ise elbette ki bir niyet sorunu değil, ideolojik-politik bir çizgi ve ciddiyet sorunudur.

'71 DEVRİMCİ ÇIKIŞININ TARİHSEL ÖNEMİ VE GÜNCEL ÇAĞRISI

Dünya, 1960'larda devrimci fırtınalara sahne oluyorken, bu aynı yıllarda Türkiye, sol ve sosyal mücadele açısından yeni bir döneme girmiş bulunuyordu. '60'lı ve '70'li yıllarda merkezinde işçi sınıfının bulunduğu büyük kitle hareketi giderek yükseliyor ve militan biçimler kazanıyordu. Fakat işçi sınıfı bu görkemli dönemi devrimci partisinden yoksun kalarak karşılıyordu. Sol adına sahnede bulunan başlıca akımlar ise devrimci de-

ğillerdi. TİP parlamentocu, YÖN ile MDD hareketi ise darbeciydi. '71 Devrimci Hareketinin çıkışı ile parlamentarizm, reformizm ve ordu darbeciliği reddedildi, devlet tüm kurumlarıyla karşıya alındı ve kurulu düzene devrim uğruna silah çekildi. Bu, tarihi önemde olan '71 Devrimci Hareketinin doğumu oldu.

'71 devrimci önderlerinden Mahir Çayan, cephe, öncülük, kesintisiz devrim vd. alanlarda anlamlı bir düşünsel ve teorik miras bırakırken, Kemalizm ve ulusal sorun alanında burjuva ideolojisinin '60 'lar sol hareketi üzerindeki büyük hegemonyasını kıran Kaypakkaya ise en ileri kopuşu sağladı. Kaypakkaya, Türkiye'nin o günkü özgün koşullarında teorik ve siyasal tahlilleriyle '71 hareketi içinde ayrı bir yerde durmaktadır. '71 Devrimci Hareketinin marksist teoriden en az etkilenmiş akımı olan THKO, ortaya düşünsel bir miras bırakmasa da, Deniz Gezmiş idam sehпасı önünde "Yaşasın Marksizm-Leninizm, Yaşasın Türk ve Kürt halkının kardeşliği" şiarını haykırarak, geriye bir "program" bırakmış oldu. Bütün üstün özelliklerine rağmen bu akımlar elbette proletarya sosyalizmini değil,

fakat kent ve kır küçük-burjuva katmanlarının devrimci-demokratik özelemlerini temsil ediyorlardı.

Türkiye'nin reformist geleneğinden devrimci bir kopuşu sağlayan THKO, THKP-C ve TKP-ML'nin, yani İbo, Deniz ve Mahirlerin ortak özellikleri; devrim yapmak isteği ve iradesidir. Bunun gerektirdiği bedeli ödeme tutumu, yaşamını devrime tereddütsüzce adama kararlılığı, seçkin devrimci kişilik ve siper yoldaşlığındaki içtenlikleridir. Onlar mücadeleyi, davayı, örgütü, teoriyi, tutarlı olmayı ve ilkeleri ciddiye aldılar. '71 devrimci çıkışında kalıcı olan budur. Reformist tortuya dönüşenler bir yana, çeşitli kanatlarıyla halkçı devrimciliğin sözü edilen bu değerleri ve mirası önemli ölçüde tükettiği bir evrede, devrimci iktidar mücadelesi için yaşamsal önemde olan bütün bu meziyetleri daha ileriye taşımak, '71 kopuşunun devrimci mirasına her zamankinden çok daha büyük önem vermek ve yaşatmak devrimin güncel bir çağrısıdır.

GEÇMİŞİN GERİSİNE DÜŞEREK TÜKENMEK

İbolaların, Denizlerin, Mahirlerin ve yoldaşlarının yarattığı devrimci mirası ve değerleri yaşatmak, onu günün koşullarında daha ileri düzeyde yeniden üretmekle mümkün olabilirdi. Bu da onu anlayan ve özümseyen, ondan ileriye taşınacak her şeyi alan ama geriye, başarısızlığı, zaafiyeti temsil eden her şeyle de hesaplaşan bir mücadele demektir. Proletarya sosyalizmi zemininde yeni bir ideolojik-politik ve programatik çizgi, yeni bir örgütsel kimlik ve anlayış, bunun gerektirdiği pratik yönelim, ciddiyet ve samimiyet ortaya konulmadığı sürece '71 devrimci miras ve değerlerini yaşatmak mümkün olamazdı. Öncesi bir yana, son 50 yıllık dönem boyunca en ağır ve zor koşullarda bile devrim ve sosyalizm adına ödenen büyük bedellere, sergilenen yiğitliklere, harcanan büyük emeklere rağmen olmadığı da çok erken bir evrede görüldü ve bugünkü yıkım tablosuyla yüz yüze kalındı.

Geçmiş tutucu bir şekilde sarılanların, geçmişin yapısal zaaflarıyla, hataları ve kusurlarıyla sert bir hesaplaşma yaşamayı başaramayanların kaçınılmaz olarak o geçmişin de gerisine düşmeleri kaçınılmazdı. 1980 askeri faşist darbesiyle birlikte yaşanan ağır ve kolay yenilgi, ideolojik-politik ve örgütsel boyutlarıyla tasfiyeciler süreci ve dağılma hareketine geçirdi, durum daha da ağırlaştı. Yenilginin sarsıcı ve uyarıcı etkisi de geçmişle hesaplaşmanın vesilesi edilmedi. Ardından uluslararası ölçekte '89 çöküşüyle büyük yıkım yaşandı. Çifte yenilgi ve yıkımın ağırlığı altında bir dizi akım sahnedan silindi. Döneklik ve kaçış kitlesel

boyutlar kazandı. Ayakta kalan devrimci güçler ise kalınan yerde yürünebileceğine inandı. Oysa 12 Eylül askeri darbesi ve '89 çöküşü Türkiye'de ve dünyada bir dönemi kapatmıştı. Yeni dönem, kapanan dönemi anlamak ve devrimci temellerde aşmak ölçüsünde mümkün olabilirdi.

Bunu başaramayanlar sadece '71 Devrimci Hareketinin değil, aynı zamanda kendi geçmiş devrimci mirasının da gerisine düşerek, ideolojik, teorik, programatik konularda, ilkeler ve değerler planında adeta tanınmaz hale geldiler. Geçmişle hesaplaşıp yeni bir devrimci çizgi yaratamayanlar, işçi sınıfını politik ve örgütsel çalışmanın merkezine koymayanlar, niyetlerden bağımsız olarak kendilerini ve devrimci değerleri öğüten bir durumla yüz yüze kaldılar. Bundandır ki "Bu ülkede 1968'den beri, bu kadar çok emek verilip, bu kadar büyük fedakarlıklar yapıp, bu kadar bedel ödenip de bugüne bu kadar az şey bırakabilen bir ülke örneği az bulunur."

GEÇMİŞİ DEVRİMCİ TARZDA AŞARAK GELECEĞE YÜRÜMEK

Aynı koşullarda ve aynı zor tarihsel dönemde yeni bir hareket olarak şekillenen komünist hareketin, bugün komünist bir parti olarak yaşıyor ve geleceğe yürüyor olmasıyla, aynı dönemde her şeye rağmen önemli imkanlara ve küçümsenemeyecek çok yönlü olanaklara sahip olanların bugünkü iç karartıcı akıbeti asla tesadüf değildir. Geçmişle devrimci temeller üzerinde hesaplaşanlar, o geçmişe ait olan eskimiş, aşılıp, zaafı, kusurlu ve yanlış olanı reddede-

rek, ama o aynı geçmişte ileri, olumlu ve doğru olan ne varsa almayı ve özümsemeyi başararak, tüm bunları işçi sınıfı devrimciliği zemininde yeniden üretmek geleceğe yürüyorlar. Devrimci teori, devrimci örgüt ve devrimci sınıf bütünlüğünü bünyesinde toplayan ve buna uygun bir pratik çaba içinde olan komünistler, bu özellikleriyle devrimci mirasın ve değerlerin savunulmasının, daha ileriden yaşatılmasının bugünkü güvencesi, '71 devrimci mirasının da gerçek temsilcisidirler.

"Geçmiş anlamak ve devrimci tarzda aşmak demek, geçmişin devrimciliğinden daha ileri bir devrimcilik düzeyine, küçük-burjuva devrimciliğinden işçi sınıfı devrimciliğine ulaşmak" demektir. Türkiye'li komünistler bunu başarmıştır. Yeni döneme işçi sınıfının ve tarihsel olarak onun temsil ettiği proleter sosyalizminin damgasını vuracağı gerçeğine bağlı olarak, işçi sınıfının devrimci teorisini işçi sınıfı içinde yıkılmaz bir maddi güce kavuşturmak için tüm dikkat ve enerjilerini bu alana yöneltmişlerdir. Bütün güçlüklerle ve tasfiyeciler basınçlara rağmen bunda şaşmaz bir ısrar göstermektedirler. Çünkü işçi sınıfı devrimcileştirilmeden bu ülkede devrim adına yapılacak çok şeyin olmadığını bilmektedirler.

Sol hareket ise bunca deneyime rağmen halen de işçi sınıfından uzaklarda, işçi sınıfının bilimsel dünya görüşü olan sosyalizm mücadelesi verdiğine inanıyor. İlginçtir ki hemen hepsi de kendisinin işçi sınıfının devrimci örgütü/partisi olduğunu iddia ediyor. Oysa gerçekten de bilimsel sosyalizmin modern işçi hareketinin

teorik ifadesi olduğu gerçeğine çoktan yüz çevirmiş bulunuyorlar. Marksist geçinip Marksizm'in sınıf özünü oluşturan teorik düşünceye sırt dönmek, işçi sınıfının devrimci partisi olduğunu iddia etmek ama işçi sınıfına inanıp güvenmemek, işçi sınıfının dışında işçi sınıfının partisi olma hayali kurmak, sol hareketin bugünkü ortak özelliklerinden biridir. Dolayısıyla onlar, devrimci tarihimizin köklerinden uzaklaşmış ve ona yabancılaşmışlardır.

Komünistler ise, "Komünist Manifesto'nun ilanıyla bilimsel pusulasını bulan, 1848 Devrimleri ile ilk devrimci itilimini kazanan, Paris Komünü ile yeni bir sayfaya ulaşan ve nihayet Ekim Devrimi'nin büyük devrimci fırtınası ile bütün bir 20. yüzyıla damgasını vuran zengin, dopdolu, onur ve gururla anılan" bir tarihe dayanıyor, buradan kök alıyor, bu kaynaktan besleniyor. "TKİP, yalnızca bu zengin uluslararası tarihi mirasa dayanmıyor. O, Türkiye'nin kendi öz ilerici-devrimci birikiminin de en dolaysız bir ürünüdür. Mustafa Suphiler'in inanç dolu ilk adımları, ... '60'lı yılların topluma soluk aldırarak taze sol rüzgarı, '71 Devrimcileri'nin, Denizler'in, Mahirler'in, İbrahimler'in devrimci çıkışı ve boyun eğmezliği, '70'li yılların coşku dolu devrimciliği, 12 Eylül'ün karanlık yıllarının umut dolu devrimci direnci, devrimci tarihimizin tüm bu birikimi, TKİP'yi dolaysız olarak besleyen kaynakları oluşturmaktadır. TKİP bu mirasa dayanıyor, bu kaynaklardan besleniyor, bu birikimin üzerinde yükseliyor. Bugünün Türkiye'sinde bu birikimi işçi sınıfı devrimciliği üzerinden yaşatıyor ve geleceğe taşıyor."

Emperyalist savaş aygıtının meşruiyet arayışı...

NATO 2030 stratejisi

D. Meriç

NATO'nun kuruluşunun 70'inci yılı vesilesiyle 2019 Aralık ayında Londra'da toplanan zirve, ittifak içinde yaşanan sorun ve çatışmaları açığa çıkarması bakımından dikkat çekiciydi. Zirvede Doğu Akdeniz, Suriye, Libya, Ortadoğu, Rusya ve Çin üzerinden yapılan tartışmalar, ittifak üyesi emperyalist ülkeler arası gerilim ve çekişmelerin boyutlarını gözler önüne serdi. Bu çekişmeler asıl olarak NATO'nun meşruiyeti konusundaki tartışmaları körüklemeleri açısından önemlidir.

Londra zirvesi görüşmelerinde açığa çıkan sorunların giderilmesi için, ittifak üyesi ülkelerin liderleri uluslararası bir çalışma gurubu oluşturması için NATO Genel Sekreteri Jens Stoltenberg'i görevlendirdiler. Askeri gücün tek başına yeterli olmadığını, ittifakın siyasi anlamda da güçlendirilmesi gerektiğini belirten Stoltenberg, Atlantik Konseyi ve German Marshall Fund adlı düşünce kuruluşuyla birlikte ittifakın geleceğinin ele alınacağı "NATO 2030" sürecini başlattı.

Söz konusu zirvede, liderlerin kendisinden ittifakı daha güçlendirmesini istediğini anımsatan Stoltenberg, bunu ancak NATO'yu askeri olduğu kadar siyasi bir ittifak olarak da güçlendirerek gerçekleştirebileceklerini söyledi. Bu amaçla, Nisan 2020'de NATO Genel Sekreteri tarafından özel olarak seçilen bir grup uzman, ittifakın yeniden canlandırılması konusunda bir rapor hazırlamakla görevlendirildi. Almanya'nın eski Savunma ve

İçişleri Bakanı Thomas de Maiziere ve ABD'nin Avrupa ve Avrasya işlerinden sorumlu eski Dışişleri Bakan Yardımcısı Aaron Wess Mitchell, içerisinde silah üreticisi kapitalist tekellerin ve politikacıların da olduğu on kişilik uzman grubuna başkan olarak atandılar. Kurulan bu uzman grubunun eş başkanı Maiziere, açıklamasında, NATO'nun "kesinlikle bir iç tahribat yaşamakta" olduğunu, yan ısıra dış tehdit durumu da değiştiğinden, ittifakı yenilemenin zamanı geldiğini dile getirmektedir.

1949'daki kuruluşundan bu yana, ABD önderliğindeki Batı'nın emperyalist silahlı kolu olarak NATO'nun açık düşmanları vardı. Sovyetler Birliği, Varşova paktı ve dünyanın her tarafında gelişmekte olan sosyal devrimlerdi bunlar. 1990'ların başında Sovyetler Birliği ve Varşova Paktının dağılmasının ardından, çabucak yeni bir düşman bulunmalıydı. ABD'de yapılan değerlendirmelere dayanarak o andan itibaren amaç, Batı üstünlüğünü korumak ve genişletmek için askeri müdahaleleri kullanmaktı. Bu hedef, Kasım 1991'de Roma Zirvesi'nde zaten kabul edilmiş olan yeni NATO stratejisine yansdı. Doğu Bloku'ndan kaynaklanan "öngörülebilir" tehdidin yerini artık "çok yönlü" tehditlere bıraktığı belirtildi. O zamanlar bu, "kitle imha silahlarının yayılması", "terörizm" ve aynı zamanda "önemli hammadde akışlarının kesilmesini" de içeriyordu.

Bu yeni strateji NATO'nun ittifak

toprakları dışındaki görevler için de bir müdahale ittifakına dönüşmesini, Nisan 1999'da yeni bir stratejik kavramın kabul edilmesiyle birlikte kesinleştirdi. NATO'nun Yugoslavya'ya karşı Birleşmiş Milletler (BM) yetkisi olmadan emperyalist bir talan savaşını başlatması ile birlikte, ittifakın yeni temel görevi de ilan edilmiş oldu. İttifak, buna benzer müdahalelerinin Rusya ve Çin tarafından BM Güvenlik Konseyi'ndeki veto hakkıyla engellenmesini istemediğini, ayrıca BM yetkisi olmaksızın askeri müdahalelerde bulunma niyetinde olduğunu vurgulamış oldu.

"Soğuk Savaş"ın sona ermesinin ardından kabul edilen üçüncü strateji belgesinde (Kasım 2010) Çin'den hiç söz edilmiyordu. 2014 yılından itibaren bir "Rus genişleme iradesine" karşı NATO'nun Doğu Avrupa'daki yayılmacılığı genişletildi. Yıllar geçtikçe, rakip kümeleşmesi odak kaydırdı ve ekonomik ve siyasi genişleyen Çin, askeri olarak da dikkat gösterilmesi gereken başka bir özne olarak ön plana çıkmaya başladı.

Emperyalist bir askeri ittifak olan NATO, kendisini "daha barışçıl bir dünyanın garantörü" demagogileri ile pazarlıyor. Ancak yıllardır, dünyanın birçok bölgesinde NATO eliyle sürdürülen talan savaşları bunun gerçekte böyle olmadığını gösteriyor. Keza son yıllarda müttefikler arasında yaşanan çıkar çatışmaları birliğin kendi içerisinde bile bir kriz içerisinde olduğunu gösteriyor.

Henüz kısa bir zaman önce, ABD Başkanı Donald Trump'ın söylem ve eylemleri önce ABD'nin, ardından da bazı ittifak üyelerinin NATO'ya sadakatleri konusunda şüphe uyandırdı. Tüm bu gelişmeler, Kasım 2019'da Fransa Cumhurbaşkanı Emmanuel Macron'un ittifak için yaptığı "beyin ölümü" teşhisi derecesinde eleştirilerin gelmesine neden oldu.

NATO 2030 strateji çalışmasının, ittifakın önceliklerini başını ABD'nin çektiği batılı emperyalistlerin çıkarlarına uygun şekilde "Rusya'ya karşı daha ileri farkındalık ve tedbirlere, Çin ile de sistematik rekabete" uyumlu hale getirmek olduğu aşikar. Bu arada Biden, Donald Trump'ın Çin'e yönelik agresif politikasına devam edeceğini çoktan duyurdu. Avrupa ile güvenlik ve savunma ilişkilerinde NATO'ya bağlılığını da ilan eden Biden, Avrupa'da bazı kanatlar tarafından hoş karşılanmadı. Belirlenen söz konusu uzman grubu, Batı savunma ittifakının uyumlu hale getirilmesi için aylardır eylem önerileri hazırlıyorlar.

DERİNLEŞEN EMPERYALİST ÇATIŞMALARIN GÖLGESİNDE NATO'NUN ÇÖZÜM ARAYIŞLARI

Kapitalist tekeller tarafından atanan on uzmanın hazırladığı **NATO 2030: Yeni bir Çağ için Birlikte** belgesi, 25 Kasım 2020 tarihinde NATO Genel Sekreteri Jens Stoltenberg tarafından bir video konferansta kamuoyuna açıklandı. Stoltenberg, NATO 2030 stratejisi hakkında şunları söyledi: "Önümüzdeki on yıl içinde karşılaşacağımız zorluklar, tek başımıza çözebileceğimizden daha büyük. Ne Avrupa tek başına baş edebilir ne de sadece Amerika. Bu yüzden ulusal çözümlerin cazibesine karşı direnmeliyiz. NATO 2030 vizyonumuz NATO'yu yeniden üretmekle ilgili değil. Güçlü İttifakımızı daha da güçlendirmekle ilgilidir. Çünkü NATO'yu kullanmak için ihtiyacımız olan siyasi irade, karar vermek ve gerekli olduğunda ortak güvenliğimiz için harekete geçmek vurgusu var burada. Askeri olarak güçlü. Politik olarak daha güçlü. Ve daha küresel. Oraya ulaşmamıza yardımcı olmak için bir grup uzmandan yeni fikirler vermesini istedim. Müttefiklere aktif olarak danışmaya devam edeceğim. Ve sivil topluma, özel sektöre ve genç liderlere ulaşacağım. Bugün burada yaptığımız gibi. Birlikte NATO 2030'a güvenle bakabiliriz. Birlikte daha belirsiz bir dünyada halkımızı güvende tutacağız."

Peki şu anda Stoltenberg tarafından "gerekli" görülen ve harekete geçilmesi gereken haller neler? 2030 trendleri belirlenirken, NATO Genel Sekreteri'nin "mevcut gerginlikler belirginleşti" ifadesi önemli. Küresel salgın döneminde de Rusya'nın askeri faaliyetlerine devam

etmesi, gerginlik olarak tabir edilen faktörlerden biri. Çin'in yükselişinin küresel güç dengesini değiştirdiği düşüncesi NATO'nun 2030 trendlerinde öncelikleri arasında. Bunun sahaya ne şekilde ve ne zaman yansıyacağını kestirmek şimdiden zor ama hedef belli: 2030. "Siyasi olarak daha etkin olmalıyız" derken, Çin ve Rusya için masada yeni planların yapıldığı da belli. Satır arasındaki "artık dünyamız daha az güvenli" ifadesi önemli, çünkü akabinde dünyayı "daha güvenli" hale getirmek gerekçesiyle o yeni planlar devreye girecektir.

Bir de ekleme yapıyor Stoltenberg: "Benim vizyonum NATO'yu baştan yaratmak değil. Hedefim, ittifakı hem askeri hem siyasi hem de küresel anlamda daha güçlü kılmak." Dünya halklarına karşı emperyalist haydutların vurucu gücü olan NATO bütün icraatlarının bir sonucu olarak bugün toplumlar nezdinde tartışmalı hale gelmiş bulunmaktadır. NATO'ya sarsılan itibarını yeniden kazandırmak amacıyla Genel Sekreter Jens Stoltenberg, 4 Şubat'ta, NATO 2030 için yeni fikirler önermek üzere İttifak ülkelerinden öğrencileri ve genç liderleri video konferans yoluyla bir araya getirdi. Girişim, "2030'da barış ve güvenliğe yönelik en büyük tehditler ne olacak" ve "NATO bunları yenebilmek için nasıl uyum sağlayabilir?" başlıkları altında üniversite ve okullarda tartışmaya açılmıştır. Konuyu ele alabilmeleri için gençlerin elinde zaten bir ders kitabı mevcuttur: Genel Sekreter tarafından atanan on uzmandan oluşan bir grup tarafından sunulan *NATO 2030: Yeni bir Çağ için Birlikte* raporu da bunlar arasında yer alıyor.

Değişen dünya dengelerine bağlı olarak büyüyen emperyalist çelişkiler, aynı zamanda NATO denilen savaş örgütü üyesi "ittifak devletleri" arasındaki çatışmaları da körüklemektedir. NATO 2030 stratejik belgeleri bu sorunlara parmak basarken, ittifak güçleri arasında yaşanan sorunlara bir an önce çözüm bulunmasını ivedilikle önermektedir. Bu amaçla *NATO 2030: Yeni Bir Çağ için Birlikte* raporunda 138 tavsiye listelenmiş. Uzman grubu, iç birliği güçlendirmek veya onu yeniden tesis etmek için, kararların daha hızlı alınmasını tavsiye ediyor.

Emperyalist ülkeler tarafından finanse edilen bir araştırma gurubunun hazırladığı ve kapitalist sistemin ömrünü uzatmak için NATO denilen savaş örgütünün önemine vurgular yapan kapsamlı bir raporun anlamı açıktır. Başından sonuna kadar "demokratik değerler, insan hakları, evrensel barış" demagogileriyle süslenen bu belge, hızla yükselmekte olan toplumsal mücadelelere ve mazlum halkların isyanlarına karşı bir savaş ilanidir.

Moskova'da Afganistan 'Zirvesi'

A. Vedat Ceylan

ABD emperyalizmi, "silah bırakması koşuluyla" Afganistan'da Taliban'ın iktidara ortak edileceği bir planı uygulamaya çalışıyor. Afganistan'ı yakıp-yıkan işgalin gerekçesi Taliban yönetimini yıkma. 20 yıl aradan sonra ABD, Taliban'ı iktidara ortak edecek formül arıyor.

Trump döneminde Katar'ın arabuluculuğunda Taliban şefleriyle pazarlıklar yapılmıştı. Anlaşma sağlandığı ilan edilmişti, ancak Kabil'de patlayan bombalar durumun öyle olmadığını gösterdi. Anlaşma çabası J. Biden yönetimine aktarıldı. Önerilen plana göre Taliban; "Geçiş Hükümeti"nin ortağı olacak, anayasayı yapacak organlarda yüzde 50 temsil edilecek ve ilk seçimlerde milletvekili kotası alacak.

ABD imalatı El Kaide'nin 11 Eylül 2001'de "İkiz Kulelere" saldırısı, Afganistan işgaline bahane edilmişti. Taliban yönetimi El Kaide ile tüm ilişkilerini kesme garantisi vermesine rağmen işgal gerçekleşmiş, ABD'nin B52 bombardıman uçakları Afgan halkının tepesine tonlarca bomba atmıştı. Suçuna NATO'yu da ortak eden ABD, Afganistan'da kukla bir yönetim kurdu. Ancak bu yönetim, başkent Kabil'de bile tam hakimiyet sağlayamadı. Bundan dolayı ABD yönetimi, silah bırakma karşılığında Taliban'a tekrar iktidar olma şansı sunmak zorunda kaldı.

Taraflar arasında Rusya'nın başkenti Moskova'da yapılan "Afganistan barış görüşmeleri"nde hükümet heyetine Ulusal Uzlaşma Yüksek Konseyi Başkanı Abdullah Abdullah'ın başkanlık ederken, Taliban adına katılan heyetin başında örgütün liderlerinden Molla Abdulgani Baradar yer aldı.

Taliban'ın iki numaralı ismi Molla Abdulgani Baradar, Taliban'ın Katar'ın başkenti Doha'daki, "Taliban Konsoloslugu" denilebilecek bürosunun da başında bulunuyor.

Afgan heyetlerinin yanı sıra, Rusya, ABD, Çin ve Pakistan temsilcilerinin de katıldığı görüşme, "sürecin hızlandırılması" temennileriyle sonuçlandı. Afgan hükümet heyetinin başında yer alan Abdullah, "görüşme birbirimizi tanımak, temas kurmak amaçlıydı" açıklaması yaparken, "Belirli konuları ele almadık, taraflar arasında sadece bir görüşme oldu" diye de ekledi. Görüşmeye katılan emperyalistlerin tümünün ise, kiş

aylarının ardından "Bahar ayı saldırı kampanyası başlatmaması" yönünde Taliban'a çağrı yaptığı basına yansıdı.

Komünist partisi önderliğinde direnen Vietnam halkı karşısında Amerikan emperyalizminin uğradığı sarsıcı yenilgi, tarihe ve siyasi literatüre "Vietnam Sendromu" olarak geçti. Rambo filmleriyle durumu tersyüz ederek aşmaya çalıştıysa da "Vietnam Sendromu" ABD için 'kanayan bir yara' olarak bugünlere kadar süre geldi.

ABD "acısını hafifletmek" adına, dönemin Sovyetler Birliği'ne "Vietnam Sendromu" yaşatmak için hep fırsat kolladı. 1970'li yılların ikinci yarısında Sovyetlere yakın duran bir yönetim kurulunca harekete geçen CIA, cihatçı terörün tohumlarını Afganistan'da attı. Babrak Karmal 1979'da devlet başkanlığına geldiğinde, terör eylemlerini yoğunlaştıran CIA güdümlü cihatçı çeteler, Karmal'ı Sovyetler Birliği'nden yardım istemek zorunda bıraktı. Bu çağrı üzerine Kızıl Ordu Aralık 1979'da Afganistan'a girdi.

Bugün Rusya'nın önünü kesmek, Çin'i dengelemek, İran'ı kısıp almak gibi hedeflerle bölgeye emperyalist müdahalelerini sürdüren Amerikan emperyalizminin o dönemki stratejisinin başında, Sovyetler Birliği'ne karşı Basra Körfezi'ne coğrafi yakınlık sağlayarak bölgede etkinlik kazanmak ve böylece Ortadoğu'nun enerji kaynakları üzerinde etkili olmak gibi hedefler bulunuyordu. 1979 yılında dönemin ABD Güvenlik Danışmanı Zbigniew Brzezinski, "Afganistan'ın bir Sovyet Vietnam'ı olmasını sağlamalıyız" diyerek ABD'nin Afganistan ve Avrasya stratejisinin çerçevesini çiziyordu. Orta Asya, Güney Asya, Basra Körfezi ve Ortadoğu'yu içine alan bu coğrafi bölge, Brzezinski tarafından, "küresel istikrarsızlığın merkezi" olarak tarif ediliyordu.

Afganistan, etnik farklılıklar ve işgalci güçlerin dalaş ve rekabet alanı olan Balkanlar'a benzetilen ve "Avrasya Balkanları" adıyla anılan bölgenin önemli ülkelerinden biridir. "Güç başluğu ve güç elde etme imkânlarının olması" ve jeopolitik konumu nedeniyle "Avrasya Balkanları" emperyalist odakların "ilgi odağı" olageldi. Altın madeni dahil, önemli minerallerin olduğu, doğalgaz

ve petrol açısından zengin olan "Avrasya Balkanları"na nüfuz etme isteği, emperyalist yayılmacılığın olmazsından biri oldu. "Avrasya Balkanları"nın ortasında yer alan Afganistan, emperyalist emel ve nüfuz için, bir sıçrama tahtası olarak değerlendirildi.

ABD, 1979'dan 1989'daki çekişimine kadar Afganistan'da Sovyetler Birliği'ne karşı Taliban'ı her bakımdan destekledi, besledi büyüttü. Suudi Arabistan rejimi aracılığıyla onlarca ülkeden tetikçi devşirip Afganistan'a taşıdı. Silahlandırdığı, eğittiği, finanse ettiği cihatçılar aracılığıyla rakibine bir "Vietnam Sendromu" yaşatmak için her yol ve yöntemi mubah gördüyse de bu hevesi gerçekleştirmedi.

Sovyetler Birliği çekilince birbirini kırmaya başlayan "mücahitler" Afganistan'ı cehenneme çevirdiler. Pakistan istihbaratıyla birlikte Taliban güçlerini eğiten, silahlandıran ve Afganistan'da egemenlik kurmasını sağlayan da ABD oldu. "Komünizme karşı cihat" adına El Kaide'yi kuran Usame Bin Ladin'i Afganistan'a davet eden de ABD emperyalizmidir.

Afganistan'ı 42 yıldır devam eden bir savaşın içine sürükleyen ABD ile suç ortakları, bu ülkenin halklarına çok ağır bedeller ödedi. Enkaza dönüştürülmüş bir ülke, katledilmiş yüz binler, dağılmış milyonlar, ABD işgali ve Ortaçağ artığı şeriatçı Taliban arasına sıkıştırılmış bir ülke ve halklar...

Tüm bunlardan sonra ABD, Taliban'la koalisyon kurarak, sözde "istikrara kavuşmuş" Afganistan'ı yönetmeye çalışıyor. Senaryoya göre, taraflar barıştırılacak, Taliban iktidara ortak edilecek ve bunun "mimarı" olarak ABD iktidar ortaklarına nüfuz edecek ve savaşarak elde edemediğini bu yolla elde edecek...

Evdeki hesap çarşıya uyar mı bilinmez ancak Afganistan'daki tarafların başkent Moskova'da bir araya gelmelerinde Rusya ile diğer "akbaba" emperyalist devletlerin de hesapları bulunuyor. Emperyalist hegemonya mücadelesi dünyanın pek çok bölgesinde kızışırken, Afganistan'daki "barış görüşmeleri" de, ikiyüzlülüğün dışı vurumu olmaktan öteye gidemiyor. Zaten bölgedeki yıkımın sorumlularından daha fazlasını beklemenin de bir karşılığı yoktur.

Fukuşima nükleer felaketi 10. yılında...

Yaşanabilir bir dünya için sosyalizm!

İnsanlığın var oluş mücadelesinde doğaya pek çok zarar verilmiş, bunlar çoğu zaman hayatta kalmak amacıyla vuku bulmuştur. Kapitalist sistemde ise doğaya yönelik faaliyetler ile onun yarattığı yıkımın mahiyeti değişmiştir. Artık hayatta kalmak için değil daha fazla kâr elde edebilmek için, hegemonya mücadelesinde öne geçebilmek için vb. doğa tahrip edilmektedir. Bilinçli bir biçimde gerçekleştirilen yıkım ve talanın sonuçları her geçen gün ağırlaşmaktadır.

Doğayı ve insan sağlığını hiçe sayan projeler kapitalist sistemde olağandır ve faturası oldukça ağırdır. Fukuşima Nükleer Santrali'nde yaşanan kaza bunlardan yalnızca biridir.

FUKUŞİMA NÜKLEER SANTRALI'NDE "KAZA"

11 Mart 2011'de Japonya'da Honşu adası açıklarında meydana gelen 9,0 büyüklüğündeki deprem ve ardından şehrin tamamını vuran tsunami tek felaket değildi. Japonya ve tüm dünya öngörülebilir ve önlenemez bir "felaket" ile karşı karşıya kaldı, Çernobil'den sonraki en büyük nükleer felaket yaşandı. Reaktörlerin soğutulması için deniz suyunun kullanılması sebebiyle deniz kenarına kurulan nükleer santrale elektrik sağlayan jeneratörler dev dalgalara dayanamayarak büyük hasar aldı. Nükleer çekirdekleri soğutması gereken bu jeneratörler devre dışı kaldı. Reaktörlerin aşırı ısınmasıyla çekirdekler eridi ve patlamalar gerçekleşti. Bu kazada çevreye yayılan radyoaktif madde miktarı bilinmiyor. Bugüne değin bu seviyede tanımlanan iki nükleer kaza bulunuyor: Çernobil ve Fukuşima.

FUKUŞİMA'NIN SONUÇLARI

Kazaya ilk müdahale eden yaklaşık 400 kişi yüksek doz radyasyona maruz kaldı. Kaza sonrası ölçüm yapan bir santral çalışanı hayatını kaybetti. Dört santral çalışanı kanser oldu. Bölgede yaşayan çocukların %44'ünde tiroit anormallikleri tespit edildi.

Soğutma için kullanılan suyun yeraltı sularına karışması nedeniyle bir milyon tondan fazla radyoaktif atık su oluştu. Santrali işleten Tokyo Electric Company 2022'ye kadar bu suları depolamak için kullanılan bin tankta yer kalmayacağını açıkladı. Radyoaktif atık su sorununa ilişkin

kin çözüm önerileri arasında, atk suyu buharlaştırmak, suyu seyrelterek okyanusa bırakmak gibi doğaya zarar veren "çözümler" bulunuyor.

Kazadan altı yıl sonra robotlar aracılığıyla sürdürülen temizleme çalışmalarında okyanusta eriyen nükleer yakıtların katılması sonucu lav görünümü taşlar tespit edildi.

Felaketin ardından yaklaşık 200 bin kişi göç etmek zorunda kaldı. Yıllar sonra hükümetin "tehlike geçti" söylemleri sonucu çoğu yaşlı 166 bin kişinin geri döndüğü tahmin ediliyor. Tarım ve balıkçılıkla geçinen bölge insanının gelir kaynakları ellerinden alınmış durumda.

NÜKLEER ENERJİ GÜVENLİ DEĞİL!

Nükleer enerjinin doğa ve insan sağlığına zararı olmadığı, fosil yakıtların daha çok zarar verdiği yönünde aktif propaganda yapılıyor. Nükleer santral gözetlerinde balık avlama partileri, santral gezme turizmi gibi etkinlikler basına yansıtılıyor. Ancak yaşanan felaketlerin sonuçları orta yerde duruyor. Kaza sayısı az olsa da tahribatın çok büyük olduğu biliniyor.

Uzmanlar, sadece kazaların değil, elektrik üretimi sonrasında ortaya çıkan nükleer atıkların da çok tehlikeli olduğunu vurguluyorlar. Bu atıkların imha edilmesi mümkün olmadığı için depolanması gerekiyor. Yüksek seviyeli bazı atıkların 250 bin yıl, orta dereceli atıkların 100 yıl boyunca radyasyon yaymaya devam edeceği belirtiliyor.

Nükleer santrallerin bulunduğu çevrede yaşayanlarda kanser vakalarında

yüzde 400'lük artış görüldüğünü, genetik mutasyonlar sonucu normal olmayan doğumlar ve yaygın lösemi gözlemlendiğini pek çok araştırma ortaya koymuş bulunuyor.

Nükleer enerjiyi ısrarla savunmanın gerisinde ne yatıyor? Petrolün %92'si, doğalgazın %98'ini ithal eden Türkiye'nin bu bağımlılığını ortadan kaldırmak için nükleer enerji savunuluyor. Yenilenebilir enerji üretiminin maliyetli olduğu, geniş toprakları "işgal edeceği" söyleniyor. Akkuyu Nükleer Santralinin 20 milyar dolar maliyetinde olduğu ancak aynı verimi almak için rüzgâr santrallerinin 55 milyar dolar, güneş santrallerinin ise 76 milyar dolara mal olacağı ifade ediliyor. Yani doğa ve insan sağlığı kâr hırsına kurban ediliyor.

AKKUYU NÜKLEER GÜÇ SANTRALI...

Türkiye'nin nükleer enerji serüveni yeni değil. 1956'da Başbakanlık'a bağlı Atom Enerjisi Komisyonu kuruldu. Nükleer santrallerle ilgili ilk etütler 1967-70 yılları arasında yapıldı. Nükleer santrallerin kurulabileceği yerler olarak; Mersin-Akkuyu, Sinop-İnceburun ve Kırklareli-İğneada sahaları belirlendi. Akkuyu için yer lisansı '76 yılında verildi.

Nükleer santral çalışmaları AKP döneminde hız kazandı. Akkuyu için Ruslarla anlaşan Erdoğan, Sinop'ta kurulması planlanan santral için ise Japonlarla işbirliği yapıyor.

Tüm tartışmalara ve inşaat sürecinde yaşanan sorunlara rağmen Akkuyu Nükleer Güç Santralinin yapımı sürüyor. Geçtiğimiz haftalarda Erdoğan ve

Putin, Akkuyu Nükleer Güç Santrali'nin üçüncü ünitesinin temel atma törenine video konferans ile katıldılar. 2010 yılında yapılan anlaşmaya göre, santralin işletmesi 20 yıl boyunca Rusya Nükleer Atom Kurumu Rosatom'da olacak. 20 yılın ardından santralin hisselerinin %51'i Rosatom'da kalacak. Geriye kalan hisseler satılabilecek. Yapımından işletmesine ve satışına kadar AKP'ye ve yandaş sermayeye büyük bir rant sağlayacak bu projenin radyoaktif atıkları ise Türkiye'de depolanacak. 2023 yılında ilk reaktörün devreye girmesi öngörülmüyor. Santralin tam kapasite çalışması ise 2026 yılını bulacak.

GÜVENLİ BİR GELECEK, SAĞLIKLI BİR YAŞAM İÇİN!

Gelecekte nükleer enerjinin doğaya ve insan sağlığına zarar vermeyen bir kullanımının mümkün olup olmayacağını bilmiyoruz. Ancak kârı değil insanı temel alan bir toplumsal sistemde bunun yanıtı verilebilecektir.

Kapitalizmde ise nükleer enerjide ısrar etmek talan, yıkım ve ölüm projelerine onay vermektir. Nükleer felaketler bunun somut örneğidir. Güvenli bir gelecek ve sağlıklı bir yaşam için yapılması gereken, kapitalizmi kâr hırsı ile beraber tarihin çöplüğüne yollamaktır. Zira nükleer enerjinin insanlığın çıkarlarına aykırı kullanımı bu kokuşmuş sistemin doğasından kaynaklanmaktadır.

Doğanın çağrısı nettir: Yaşanabilir bir dünya için sosyalizm!

“Ateş karanlıktan korkmaz!”

Diyarbakır zindanlarında karanlığa ışık olmak için bedenini tutuşturan Mazlum Doğan ölümsüzlüğünün 39. yılında mücadelemizde yaşıyor...

“Yemin ediyorum ki; bu karanlığın ortasında o ateş ben olacağım. Zulüm altındaki tüm halklar için kendimi meşale yapacağım. Belki de gün gelecek, bir meşale olarak elden ele dolaşacağım! Ateş karanlıktan korkmaz. Ben de korkmayacağım. Nerede zalim, nerede zulüm, nerede karanlık varsa ben orada yanıyor olacağım.”

Mazlum Doğan

PKK Merkez Komite üyelerinden Mazlum Doğan, Diyarbakır Zindanları’ndaki teslim alma politikasına karşı 1982 Newroz’unda üç kibrit çöpü ile bedenini tutuşturarak ölümsüzleşti.

1958 yılında Dersim’in Mazgirt ilçesinde doğan Mazlum Doğan, Balıkesir’de Yüksek Öğretmenlik Okulu’nu bitirdikten sonra, 1974 yılında Ankara Hacettepe Üniversitesi’ne kaydoldu. Kendi anlatımıyla daha önce de sol eğilimliydi, Marksizm-Leninizm’e sempati duyuyordu. Okulda Hacettepe Derneği vb. derneklere gidip gelmeye başladı. Mazlum Doğan, öğrenim gördüğü Hacettepe Üniversitesi Tarih Bölümü’nü yarıda bırakarak 1976 yılında Kürdistan Devrimcileri grubunun temellerini atmak için Batman’a gitti. Yakalandığı 1979 yılına dek, dışarıda PKK’ye yoğun emek harcamıştı.

1979 yılında yakalanan Mazlum Do-

ğan, gözaltında, işkencede, hapishanede inandığı değerlere ve davasına bağlı kalmış, onu son nefesine kadar savunmuştur. Mahkemede tarih karşısında kendisini sorumlu hissederek ifade vereceğini belirten Mazlum Doğan, kurucusu olduğu partisini şu şekilde savunmuştur:

“Türkiye kamuoyunda, resmi basın tarafından, yayın organları tarafından Apocular diye tanıtılmaktadır. Halk arasında, bizim dışımızdaki çeşitli Türkiye’deki sol gruplar ve Kürdistan’daki burjuva milliyetçi hareketler tarafından böyle adlandırılmaktadır. Oysa bir siyasal organizasyonun bir kişinin adıyla lanse edilmesi doğru bir şey değildir. Aslında gerçekte de böyle değil. Adı üzerinde

bir partidir ve adı da Partiye Karkerên Kurdistan’dır. Daha çok Apocular diye lanse edilmesi Kürt burjuva milliyetçileri tarafından yapılmıştır. Bu, kastın yanı sıra bir de Kürdistan halkının köylü anlayışından kaynaklanıyor. Halk, örneğin CHP’yi Ecevit’le özdeşleştirir, AP’yi Demirel’le özdeşleştirir vs. gibi. Bizde de böyle olmuştur. Hareketin önderlerinden, yol göstericilerinden Abdullah arkadaşın adı dolayısıyla burjuva milliyetçilerinin ve devletin resmi yayın organı da dahil, çeşitli yayın organlarının da teşvikiyle veya katkısıyla hareket, halk arasında Apocular olarak yaygınlaştırılmış ve tanıtılmıştır. Gerçekte Apocular değil, adı üzerinde, bir siyasal partidir.”

12 Eylül askeri faşist darbesi ile pek çok saldırı hayata geçirildi. Devrimciler şahsında işçiler, emekçiler ve Kürt halkı teslim alınmaya çalışıldı. Faşist saldırıganlığın hedefinde olan zindanlarda 12 Eylül teslimiyetine karşı ilk direniş ateşini tutuşturan Mazlum Doğan, “Dörtler”in direnişinin de önünü açarak karanlığı aydınlatmıştır. Kürt ulusal mücadelesinde önemli bir yer tutarak, Newroz ateşini harlayan Mazlum Doğan teslim olmadı ve “ateşin kendisi” olarak devrim mücadelesinde ölümsüzleşti.

Ölümsüzlüğünün 39. yılında Mazlum Doğan’ı saygı ile anıyoruz...

K. DÜŞGÖR

Mustang filmi: Kapitalizmde kadının yeri

Mustang küçük yabancı at demek. Deniz Gamze Ergüven’in ilk uzun metrajlı filmine *Mustang* adını vermesi, evden kaçan 10-12 yaşındaki kız çocuğunu gem vurulmayan yabancı bir ata benzetmesinden kaynaklıdır.

Annesi babası ölmüş, amcası ve babaannesinin yanında kalan 5 kız kardeşi anlatıyor *Mustang* filmi. En büyükleri genç kızığa adım atmış 5 çocuk anlatılıyor. Sınıflı toplumla birlikte ortaya çıkan ve kapitalizmde son halini alan erkek egemen kültürde 5 kız çocuğu şahsında kadının yeri gözler önüne seriliyor.

Beş kız kardeş henüz daha çocuk olduklarından, erkek egemen geleneklerin prangasına girmeden oyun oynuyorlar. Erkek egemen prangalar tüm benliğine işlemiş bir kadın, 5 kız çocuğunu babaannelerine şikayet ediyor.

Babaanneleri “namus” için çocukları en büyüklerinden başlayarak sırayla dövüyor. Çocukların yaşadığı yerde herkes “namuslu” bir şekilde kız çocukların oynamasının dedikodusunu yapıyor. Dedikoduları duyan amca eve geldiğinde çocukları öldüresiye dövecek gibidir. Babaanneleri korur çocukları. Amcaları da “Kızlar bozulmuşsa sorumlusu sensin” gibi sözlerle annesine bağırır.

Ertesi günü amca, kızları bekaret kontrolüne götürür. Kız çocukları bu travmayı yaşamakla kurtulmazlar. Fiili olarak ev hapsine alınırlar. Evde klasik köle kadın kursları alırlar. Ev işleri özel kurslarla öğretilir. Tam bu sırada bir

maça kadın ve çocukların alınması samsiyonel biçimde duyurulur. Maça gitmeyi bile erkeğin bir lütfu olarak gören kadının “Erkeklerden Allah razı olsun” demesi, ruhen erkek egemen prangalarla köleleştirilen kadını rahatsız edici bir açıklıkla anlatıyor.

Oyun oynadı diye bekaret kontrolüne götürülen kızlar geleneklere uygun bir şekilde pazarlanıyor. İki büyük kardeş evlendiriliyor, istemeye geldiklerinde gördükleri erkeklerle. Biri yine de daha önceden gördüğü kişiyle evleniyor. Sonra “talibi çıkan” diğer bir kardeş düğünden kısa bir süre önce sofrada kardeşleriyle oyun oynuyor. Amca kıza kalk

sofradan diyor. Kız sofradan kalkıyor, odaya geçiyor ve silah sesi geliyor. Kız intihara ediyor.

Kısa bir süre sonra henüz genç kızığa bile adım atmamış kız çocuğu “kız isteme-verme” geleneğiyle pazarlanıyor. Tam düğün günü en küçük kız kardeşin öncülüğünde iki kız kardeş baş kaldırıyor ve evden kaçıyorlar. İstanbul’a geliyorlar. Filmde sadece buradan sonra en azında kızlar şanslılar dedirtecek bir durum gerçekleşiyor. İki kız çocuğu yaşadıkları yerdeki kadın öğretmenin yanına gidiyor ve öğretmenlerinin kızları kucaklamasıyla film bitiyor.

Filmde çözüm sunulmuyor. Sadece kapitalist sistemde kadının yeri ortaya seriliyor. Kapitalizmde kadının yerinin anlatıldığı bir film *Mustang*.

H. ORTAKÇI

Faşist baskı ve saldırılara karşı...

**Kürt halkıyla dayanışmaya!
Yaşasın işçilerin birliği,
halkların kardeşliği!**